

ת"פ 57055/02/14 - מדינת ישראל נגד יוסף נחום, רון נחום, גנים הספקה טכנית חקלאית ובניה בע"מ

בית משפט השלום בכפר סבא

ת"פ 57055-02-14 מדינת ישראל נ' נחום ואח'
בפני כבוד השופטת מרב גרינברג

בעניין: מדינת ישראל

המאשימה

נגד

1. יוסף נחום

2. רון נחום

3. גנים הספקה טכנית חקלאית ובניה בע"מ

הנאשמים

הכרעת דין

כתב האישום ותשובת הנאשם

1. כנגד הנאשמים הוגש כתב אישום המייחס להם עבירות של **מעשה פזיזות ורשלנות**, עבירה לפי סעיף 338(א)(3) לחוק העונשין, התשל"ז - 1977 (להלן: "**חוק העונשין**"), **גרימת שריפה ברשלנות**, עבירה לפי סעיף 449 רישא, לחוק העונשין, **עיסוק בעבודות גז**, עבירה לפי סעיף 25(א) לחוק הגז (בטיחות ורישוי), תשמ"ט - 1989. (להלן: "**חוק הגז**"), **וניחול עסק טעון רישוי ללא רישיון עסק** - עבירה לפי סעיפים 4 ו- 14 לחוק רישוי עסקים, התשכ"ח - 1968.

2. כנטען בכתב האישום, בתקופה הרלוונטית לאירוע, הייתה נאשמת 3, חברה פרטית והחזיקה ב"מתחם גנים" מבנה ובו חנות לחומרי בניין, חומרי הדברה וכלי עבודה, מסגרייה, משרדים ומחסן. (להלן: "**החברה**"), "**המתחם**", "**החנות**", "**המסגרייה**"). נאשם 1, היה בעליה הרשום של הקרקע והמבנה, וכן סייע לבנו בניחול העסק. בנו - נאשם 2, היה בעליה הרשום של החברה והנהלה. נאשמים 1 - 3 העסיקו את מר אליהו מדר בתפקיד המסגר במסגרייה, למרות שמעולם לא הוסמך למקצוע זה. המבנה הוא חד קומתי, מכוסה גג פנל, כשבחלקו האחורי סככה עם גג אסבסט, ובתוכה המסגרייה וכן מקום לאחסון ומילוי גז (להלן: "סככת הגז" או "מחסן הגז"). במועד הרלוונטי היו במבנה צבעים, חומרי בניין, כלי עבודה, חומרי דישון, הדברה השקיה, ובסככה נמצאו כמות גדולה של בלוני גז קטנים וגדולים, בלוני חמצן ואמגזיות (בלוני גז קטנים לצורכי מחנאות).

3. עוד נטען, כי משנת 2010 הפעילו הנאשמים 1 ו- 2 את החברה ללא רישיון עסק בשל ליקויים בנושא כיבוי אש, שלא תוקנו. בשנת 2009 קיבלה החברה היתר להפעלת מחסן עזר שניתן לאחסן בו עד 500 גפ"מ (גז לבישול או גז "פחמימני מעובה"), בכפוף לאישור רשות הכבאות, אך מיום מתן ההיתר לא התקבל האישור, בשל ליקויי בטיחות. בנוסף בדצמבר 2011 הזיזו הנאשמים את מיקום מכלי הגז אל הסככה, בניגוד לתוכניות המקוריות שצורפו לבקשה להיתר הפעלת מחסן עזר, ולאור זאת הפסיקה חברת "אמישרגז" את ההתקשרות עם החברה. למרות כל האמור החזיקו הנאשמים 1-3 בסככה כמות של 684 ק"ג גפ"מ.

4. בהמשך כתב האישום נטען, כי נאשם 1, בנה מתקן מאולתר למילוי אמגזיות (להלן: "**המתקן המאולתר**"). לשם הכנת המתקן המאולתר תלה שני בלוני גז במהופך, באופן שפתח המילוי מופנה כלפי מטה ולברז בלוני הגז, חיבר צינור כשבסופו ישנו ברז מילוי. מתקן מאולתר זה הותקן בסמוך למסגרייה ולמכלי הגז האחרים, ללא כל אמצעי בטיחות. הנאשמים 1 ו- 2 נהגו למלא מכלי אמגזיות עבור לקוחות, באמצעות מתקן המילוי המאולתר תמורת סכום של 120 ₪. כך עשו גם לאחר שהוזהרו מספר פעמים שלא יעשו כן, ואף חתמו על הצהרה בפני חברת הגז, לפיה לא יעסקו עוד במילוי הגז.

אירועי יום השריפה

5. ביום 1.4.12 בשעות הבוקר, ארעה שריפה רחבת היקף במתחם הנאשמים. כתוצאה מכך נשרפו החנות, המסגרייה והפאב הסמוך (שהיה בבעלות נאשם 2), ונגרמו נזקי אש למבנים סמוכים ולמספר רב של מכוניות שחנו בצד הצפוני של המבנה. בנוסף חמישה בני אדם פנו לחדר מיון, לבדיקות בשל קשיי נשימה, כאבים באוזניים, בחילות, הקאות, סחרחורות ושאיפת עשן.

6. לשיטת המאשימה, הגורם לשריפה הינו ביצוע עבודות ריתוך בסמוך למחסן הגז. נטען, כי ביום השריפה, מילא נאשם 1 מיכל אמגזית, באמצעות מתקן המילוי המאולתר, כשעובר לשעה 14:49 עבד המסגר, במסגרייה, בעבודות ריתוך והלחמת סורגים, בהנחיית הנאשמים. במהלך עבודתו, יזמה הדלקת נקודת ריתוך, הדלקה של הגז שהצטבר על רצפת המסגרייה, ופרצה שריפת ענק, שהתפשטה במבנה כולו ובמבנים סמוכים.

7. כתב האישום מייחס לנאשמים את פרטי הרשלנות הבאים:

- א. התקנת מתקן גז שלא לצריכה עצמית ללא היתר בכתב מאמת מנהל ענייני בטיחות הגז, כנדרש בחוק הגז;
- ב. מילוי פיראטי של מכלי אמגזיות בגז באמצעות המתקן המאולתר;
- ג. החזקת גפ"מ במתחם במשקל 684 ק"ג, בלא היתר כדיון;
- ד. אחסנת כלי גז ומילוי גז בצמוד למסגרייה ולא במקום מרוחק מאש ומחומרים

מתלקחים;

- ה. הפעלת מסגרייה בסככה, בה הרצפה צפה, באופן היוצר סיכון של ממש;
- ו. אי יידוע הרשויות, במסגרת בקשה לרישיון עסק, בכך שעוסקים במילוי גז;
- ז. אי מילוי אחר דרישות שירותי הכבאות בנוגע לסידורי הכבאות ואמצעי כיבוי בעסק;
- ח. אי העברת תדריכי בטיחות לעובדים והעדר שילוט המזהיר מפני הסכנה הנובעת מקיומם של בלוני גפ"מ במקום.

גרסת הנאשמים

8. הנאשמים אישרו את היותם בעלי הקרקע והמנהלים של הקרקע והמתחם הרלוונטי בו פעלה החברה. עוד אישרו שהעסיקו את המסגר מדר. זהו המקום להזכיר, שנאשמת 3 היא חברת "גנים" עצמה, כשנאשם 2 משמש מנהלה ובעלי החברה ועל יסוד זה תקבע אחריותה. באשר ל"מתקן המאולתר" למילוי גז- אישרו שנבנה ע"י נאשם 1, אך לטענתם משנאסר השימוש בו מטעם חברת "אמישרגז", חדלו מפעילות זו.
9. הנאשמים כפרו באחריותם לשריפה, ובכך שבאותה עת עסקו במקום במילוי עצמאי של מכלי גז. עוד הכחישו, כי במועד הרלוונטי לא היה ברשותם היתר לעבודת גז ו/או הספקת גז. לטענתם מכלי הגז לא מוקמו בסמוך למסגרייה אלא בצדו השני של המתחם. הנאשמים מאשרים הפסקת ההתקשרות עם חברת "אמישרגז", אך לטענתם נעשתה מטעמים עסקיים בלבד.
10. באשר לאישורים השונים: טוענים שקיבלו אישור של רשות הכבאות עד שנת 2012. ביחס לרישיון העסק, הפנו לכך שהעירייה, האחראית על תחום זה, הייתה, באותה העת, הלקוח העיקרי של העסק. עוד מכחישים החזקת גפ"מ מעל הכמות המותרת.
11. הנאשמים הציעו תזה חלופית לפרוץ השריפה; לשיטתם, הפיצוץ נגרם משילוב קטלני בין עבודות ריתוך והצטברות אדי צבע שנוצרו מביצוע עבודות צביעה בתוך המסגרייה, והוביל לדליקה.

תמצית טיעוני הצדדים

12. המאשימה, באמצעות ב"כ עו"ד קרת, עותרת להרשיע הנאשמים בכלל העבירות המיוחסות להם. עוד עותרת לאמץ עדויות עדי התביעה במלואן, בדגש על עדותו של המסגר מדר ומומחה הדליקות רשף גווילי. לשיטתה, עדויות עובדי העסק מלמדות על פעילות שגרתית של מילוי פיראטי של גז ע"י הנאשמים ומיקום סככת הגז בסמוך למסגרייה. עוד מפנה להודאת נאשם 1 בחקירתו במיוחס לו ומוצאת חיזוק לראיותיה, בהימנעותו מלהעיד. המאשימה סבורה, כי הוכחו מעל לספק, פרטי הרשלנות שיוחסו לנאשמים והקשר הסיבתי בין פרוץ השריפה לרשלנותם של הנאשמים.

13. באשר לגורם לשריפה, מבקשת לאמץ עדויות העדים, לפיהן דליפת גז מאזור סככת הגז למסגרייה, גרמה לפריצתה. המאשימה מבקשת לדחות את גרסת ההגנה שהפיצוץ ארע בשל עבודות צבע שבוצעו בתוך המסגרייה, וכן את עדות מומחה ההגנה כשמטילה ספק במומחיותו ובחוות דעתו. עוד סבורה, שגם התזה החלופית של ההגנה מעידה על התנהלות רשלנית מצד הנאשמים. כך, שלשיטתה, בין אם השריפה פרצה מהתרשלות מטיפול בבלוני הגז או בטיפול לא זהיר בחומרים דליקים במסגרייה, מוטלת האחריות המלאה על כתפי הנאשמים, ויש להרשיעם במיחוס להם.

14. מנגד, עותרת ההגנה באמצעות ב"כ עו"ד לנדשטיין, לזיכוי הנאשמים מכל המיחוס להם. לשיטתה, לא ניתן לסמוך על עדותו הבלתי האמינה של העד מדר ולקבוע על בסיסה ממצאים עובדתיים. עוד סבורה שהמאשימה נמנעה מהבאת הציָע- שעבד לצדו של המסגר מדר- לעדות ומטילה מחדל זה והנזק הראייתי שנגרם בגינו, על כתפי המאשימה. ב"כ הנאשמים מבקש לדחות עדות מומחה התביעה, רשף גווילי ומוצא אותה בלתי מבוססת. עוד מבקש לאמץ את חוות דעת מומחה ההגנה, שלשיטתו מציגה תאוריה הגיונית ובעלת אחיזה בחומר הראיות. עוד מבקש שלא לייחס משקל להימנעותו של נאשם 1 מלהעיד מפאת גילו המבוגר וחשש מלהפליל את בנו, ועותר לזכות הנאשמים גם מהעבירות על חוק הגז וחוק רישוי עסקים שיוחסו להם, משלא היה במעשיהם כדי לגבש עבירה מכח הוראות חוק אלו (סע' 68-79 לסיכומי ההגנה).

פעילות הנאשמים בעסקם בתחום הגז- התנהלות תקינה או אחסנה רשלנית ומילוי פיראטי של בלוני גז

15. התמונה העובדתית העולה מעובדות כתב האישום מלמדת, לכאורה, על התנהלות רשלנית בתחום הטיפול בגז בעסקם של הנאשמים- מאחסנה מסוכנת ועד מילוי בלוני גז ללא היתר, מניהול ללא רישוי והיתר ועד פעילות בניגוד לאיסורים ואזהרות של גורמי המקצוע. מכאן, ועד פריצת דליקת ענק שכילתה רכוש רב ובנס לא גרמה לפגיעות בנפש, הדרך, לשיטת המאשימה, ידועה וקצרה.

16. הנאשמים חולקים על דברים אלו, וטוענים שפעלו בהתאם להיתרים, ומקום שנאסרה פעילותם בתחום זה, חדלו מלבצעה. **נבחן הדברים אחד לאחד;**

מיקום מחסן הגז

17. הנאשמים ניהלו במשך שנים רבות חברה פרטית (הנאשמת 3), והחזיקו עסק משגשג הכולל חנות לחומרי בניין, משרדים ופאב באזור התעשייה בעיר רעננה, כשהנאשם 1 הינו הבעלים הרשום של הקרקע והמבנה ומסייע בידי בנו, נאשם 2, המשמש מנהל החברה.

18. משרטוט המתחם, ת/1, פרי תיאוריו של המסגר מדר, נלמד שמדובר במבנה חד קומתי סגור, כשבחלקו האחורי של המבנה מצויה סככה סגורה ועליה גג אסבסט, ובתוכה מוקמה המסגרייה ומחסן גז, הכולל מתקן מאולתר למילוי גז.

19. עוד עולה מעדות העד מדר, שעבד בחברה תקופה ארוכה (13 שנים) כמסגר, כי במקום פעלה מסגרייה שביצעה עבודות מסגור וריתוך של דלתות, סורגים, שערים וכיו"ב. המסגרייה העתיקה מקומה, מספר חודשים לפני ארוע השריפה, והועברה לאזור שסמוך לסככת הגז בחלק האחורי של העסק (פרו', עמ' 20, ש' 11 וכן ראו ת/1 ו-נ/2). העד אף סימן על גבי שרטוט המתחם, נ/1, מיקום המסגרייה ומחסן הגז, כשבתווך ממוקם משרד הנאשמים.

20. דברים דומים מוסר בעדותו גם עת/2, מר בן-טל, עובד חברת "אמישרגז" האחראי במסגרת תפקידו לפיקוח שוטף על עסקים להם מסופקים שירותי גז, וביניהם, באותה עת, נאשמת 3. העד הסביר שעורך בדיקות שגרתיות בעסקים המפוקחים, הכוללות בדיקת אופן אחסון בלוני הגז ומיקומם והאם תואם דרישות החברה ומשרד התשתיות. (פרו', עמ' 28, ש' 26 ואילך). העד הבהיר שבכל שינוי מיקום מחסן הגז, על העסק להודיע לחברה ודרכם למשרד התשתיות (פרו', עמ' 33, ש' 10).

21. העד ערך במקום ביקורת שנתית, ביום 9.12.11, במהלכה נכנס לתחומי העסק והבחין בשינוי מיקום מחסן הגז שנוגד את הדרישות. **"זיהיתי את מיכלי הגז שהיו נמצאים במצב הפוך במקום, בתוך המסגריה בפנים בפנים, מוחבאים"** (פרו', עמ' 29, ש' 7-8; תמונות ת/7). עוד הבחין שמתבצעת במקום פעילות מילוי גז באמצעות מתקן מאולתר והתרשם שנעשית בהסתר (עמ' 33, ש' 13).

22. נאשם 1 מאשר אף הוא בהודעתו, ת/16, שסככת הגז מוקמה בחלק האחורי של העסק (ת/16, עמ' 2, ש' 26), וראו לעניין זה גם עדותם של עובדי המקום, מר אשר שרייבר (עת/15) ומר אליהו מזרחי (עת/16) אשר מאשרים שבחלקו האחורי של העסק, אופסנו בלוני גז ומתקן מילוי (פרו', עמ' 73, ש' 25; עמ' 76 ש' 23-24).

23. באשר למרחק הפיזי בין המסגרייה לסככת הגז, אפנה לעדותו של רשף גווילי, כי מדובר במרחק של מטר עד שניים כשבתווך **"ערמות של סוכות ממתכת שהיו מוכנות ומונחות בין בלוני הגז למסגריה"** (פרו', עמ' 50 ש' 30). אמנם העד מדר העריך בעדותו בבית המשפט שהמרחק בין השניים הינו כ-10 מ', אך אומדנו זה אינו מתיישב עם תכנית המתחם (לכך אף מסכימה ההגנה בסיכומיה, סעיף 13) ואף לא עם עדויות עובדים אחרים במקום (ראו עדות העד שעלבני, פרו', עמ' 100, ש' 19). עוד ניתן ללמוד מת/1, ועניין זה אינו במחלוקת, כי חצץ בין המסגרייה למחסן הגז, משרדם של הנאשמים שממדיו אינם גדולים.

24. מצאתי לסמוך על עדויותיהם של העדים לעניין זה. מדובר בעדויות ישירות של עדי ראיה, שנסמכות על דברים שקלטו במו עיניהם. עדות העד בן טל חד משמעית בעניין זה, וכאמור מדובר באיש מקצוע ותיק ובעל ניסיון רב בתחום (ראו גם עדות מנהלו של העד, עת/3 עומר גורדון שמבהיר שסומך במאת האחוזים על דיווחיו וכי **"אם זה מה שהוא דיווח זה מה שהוא ראה וזה מה שהיה"** (פרו', עמ' 37, ש' 6)).

25. זאת ועוד, מצפייה בשחזור שנערך במקום באמצעות העד מדר, אכן עולה בבירור, שהמסגרייה מוקמה סמוך מאד למחסן הגז תחת אותה סככת אזבסט. המרחק בין סככת בלוני הגז למסגרייה אינו עולה על מספר מטרים,

הן במיקומה הקודם והן במיקומה במועד הארוע. זהו המקום לציין, שבניגוד לטענת ההגנה, לא חצץ בין השנים קיר לבנים אלא מחיצה העשויה מאזבסט.

לפיכך, מצאתי לקבוע, כי סככת הגז מוקמה בסמוך למסגרייה בחלק האחורי של המתחם. בסככה אוחסנו בלוני גז והמתקן המאולתר למילוי גז שנבנה ע"י נאשם 1 (ראה צילום ת/7).

26. אני דוחה טענת נאשם 2 שמחסן הגז מוקם באמצע המגרש (ראה חקירתו ת/15 ש' 17 ועדותו- עמ' 118, לפיה המרחק בין מחסן הגז למסגרייה מגיע עד 15 מ'). לדבריו אלו אין אחיזה בחומר הראיות והם סותרים מראות עיניים, גם של עדים אובייקטיביים. (התייחסות לחוות הדעת מטעם ההגנה בעניין זה, ראו סעיף 134 להכרעת הדין).

27. ודוק, כוונתי היא למיקום מחסן הגז הכולל את בלוני הגז הגדולים ומתקן המילוי המאולתר, להבדיל ממיקום בלוני הגז הקטנים (האמגזיות) שהונחו, חלקם, בסמוך לקיר הימני של המתחם (ראו ת/1).

28. למותר לציין, שעלה מדברי ב"כ הנאשמים, בשאלותיו לעדים השונים, כך לדוגמא לעת/9, (עמ' 51, ש' 11-13) כי מיקומה הקודם של המסגרייה היה, לשיטתו, מסוכן יותר. כך שנראה שהנאשמים מיקמו המסגרייה, במקומות שונים במתחם, מבלי שהקדישו מחשבה או תשומת לב לסיכונים הנובעים מכך.

בניית מתקן מאולתר למילוי גז והשימוש בו

29. הנאשמים מאשרים במענה לכתב האישום, והנאשם 1 מודה בהודאתו (ת/16 ו-ת/35), שבנה כ-12 שנים עובר לארוע השריפה, מתקן מאולתר למילוי מכלי גז קטנים של 5-2.5 ק"ג מסוג אמגזיות (חקירת נאשם 1, ת/35, עמ' 2, ש' 31). לצורך כך תלה באמצעות שרשרת, שני בלוני גפ"מ במשקל 45 ק"ג, במהופך, באופן שפתח המילוי של הבלונים מופנה כלפי מטה. לברז הבלונים חיבר הנאשם 1 צינור, שמתחלק למספר יציאות, ובסיומו הרכיב ברזים, כשאחד מהם משמש לניקוז אדים, והשני לפתיחת הבלון וסגירתו. ראו גם תמונת המתקן- ת/7 ו- שרטוט ת/8.

30. מעדות עת/10 שריף נאסר אל דין, רכז פיקוח במשרד התשתיות הלאומיות והאנרגיה וחבר בצוות חקירת המקרה, שהגיע לזירת הארועים לאחר השריפה ואף נכח בחקירת הנאשמים ובשחזור שנעשה בשטח, ניתן ללמוד על הסיכון הרב הטמון בשימוש במתקן זה- "**להתקין מתקן גז לא על פי חוק והנהלים זה מהווה סכנה לציבור, למקום ולכל מי שנמצא בסביבה**" (פרו' עמ' 56, ש' 32-29 וכן עמ' 57 מש' 27 ואילך).

31. על הסיכונים בבניית מתקן פרוביזורי למילוי גז עומדים גם העדים בן טל וגורדון בעדויותיהם. בן טל מסביר שממיקל גז המצוי במכלאה פתוחה, מתפזר בהכרח גז לחלל האוויר (פרו', עמ' 31, ש' 32 וכן ראו ת/37 באשר לסיכון הנשקף מהגפ"מ) ומדגיש, כי מילוי גז מתבצע רק ע"י ספק גז מורשה. העד, שעובד שנים רבות בתחום

זה, מציין שפעילות מילוי גז פיראטית "זה לא משהו שרואים באופן שכיח, זה מאד חריג הדברים האלה. **מאד חריג**" (פרו', עמ' 30, ש' 8). בנוסף, מסביר שתליית בלוני גז במהופך, משנה את מצב הצבירה של גז לאדים, ומגדילה הסיכון לדליפת גז. (עוד ראה בהרחבה דבריו בפרו', עמ' 31). העד סיפר שלאחר שנחשף לפעילות האסורה במקום ולשינוי מיקום מחסן הגז, דיווח על כך, על אתר, למנהליו שהחליטו להפסיק ההתקשרות עם הנאשמים באופן מיידי. (פרו', עמ' 31, ש' 1).

32. עת/3, מר עומר גורדון, המשמש סמנכ"ל תפעול בחברת "אמישרגז" מחזק הדברים, ומוסיף שבמילוי פיראטי של גז בשיטת הבלון המהופך מועבר הגז למיכל בפְּזָה נוזלית, המסוכנת לאין ערוך, ממילוי בפְּזָה גזית ומעלה הסיכון לדליפת גז. העד הסביר שמילוי גז מתבצע רק ע"י ספקי גז מורשים בחוות גז מוסדרות, באמצעות מכשירים ייעודיים ותוך שימוש באמצעי מיגון ובטיחות רבים (פרו', עמ' 36), ועל כן לא ניתן היה, מלכתחילה, להתיר לנאשמים לבצע מילוי גז בעסקם. להמחשת חומרת המעשים והסיכון הגלום בהם, מבהיר שעם קבלת הדיווח מבן טל על חשש לפעילות מילוי גז במקום, הופסקה, מניה וביה, התקשרות החברה עם הנאשמים (פרו', עמ' 30).

33. זאת ועוד, העד סיפר בעדותו שכבר בשנת 2009, במהלך בדיקה שגרתית שנערכה בעסק הנאשמים, עלה שמבצעים פעילות מילוי אסורה. כפועל יוצא מכך הפסיקה חברת "אמישרגז" אספקת הגז לנאשמים. רק לאחר שנערכו לנאשמים רענונים ונאשם 2 חתם על כתב התחייבות מול ספקית הגז שלא לעסוק יותר בעבודת מילוי גז (ת/10), ולהשתמש בבלוני הגז למכירה בלבד, שבה לספק להם גז. אפנה גם לעדות עת/14, מר ספרזדה המבהיר שהתנהלות זו של הפרת התחייבות וחזרה לפעילות אסורה, חריגה (פרו', עמ' 70, ש' 16-17).

34. יתר על כן, מעדות עת/11, אפרים צעיד, מנהל אגף פיקוח במשרד האנרגיה והמים, עולה שעצם החזקת בלוני הגז במהופך, מקימה סיכון רב, וזאת גם במנותק משימוש בהם למילוי גז. "**מיכל אמור להיות רק בעמידה. לא שמים אותו בשכיבה ולא הפוך. ..אסור לאחסן הפוך כי כאשר הנוזל למטה כשהוא הפוך, אם קורה אירוע של שריפה או חימום, כל המיכל מקבל את החום, לא פורק. הרעיון שכאשר מגיעים לטמפרטורה מסוימת, כולו ברתיחה והתפוצץ. אף פעם לא להעמיד בלון הפוך ולא שוכב**" (פרו', עמ' 63, ש' 12-16).

35. תגובתו הנרגזת של נאשם 1 לנוכחות בן טל בעסקו וחשיפתו לפעילות הפיראטית המבוצעת במקום, מחזקת המסקנה שהנאשמים עסקו בפעילות כשהיו מודעים היטב לסיכונים הכרוכים בה ולכך שנאסרה עליהם. מעדות העד בן טל, עולה שפגש, שבמהלך ביקורו במקום, בנאשם 1, זה גער ונזף בו קשות. העד הוסיף שחש מאוים מהתנהלותו, ועל כן עזב את המקום (פרו', עמ' 32 מש' 28 ואילך).

36. לכך אצרף את הודאתו של נאשם 1, בכך שעוסק במילוי אסור של מיכלי גז, ועשה כך גם ביום ארוע השריפה. (ת/16, ש' 30 ו-ת/13 ש' 29). עוד ראו, עדות עת/15, מר שרייבר, שעבד במקום, לפיה הנאשמים "**החליפו גז, מילאו גז**" ב"מתקן באזור המסגריה" (פרו', עמ' 73, ש' 21-25).

37. כן אפנה לעדות עת/1, המסגר מדר, המספר כי רק לנאשמים הייתה גישה למחסן הגז. (פרו', עמ' 20, ש' 12-16). במהלך השחזור אישר העד מספר פעמים שהנאשמים מבצעים מילוי גז במקום (דיסק 4, דקה 4:34; דקה 5:24; דיסק 5, חקירת רשף גווילי, דקה 8:25). נראה שהעד חס על הנאשמים ובעדותו בבית המשפט טען שהבחין במתקן אך לא בפעולת מילוי הגז ע"י מי מהנאשמים.

38. חיזוקים נוספים נמצא גם בעדויותיהם של עובדים נוספים בחנות, שסיפרו על מילוי גז ע"י הנאשמים כשגרת עבודה. כך מעדות עת/25, מר יובל שלעבני שעבד במקום נלמד, שהנאשמים מילאו גז ממיכל גדול למכלים קטנים כבדרך שגרה (פרו', עמ' 101, ש' 1), וכי מתקן המילוי (שרטוט העד- ת/46) נמצא באותו המתחם בו מוקמה המסגרייה, במרחק של 2-3 מ' וללא הפרדה (פרו', עמ' 100, ש' 19). מעדות עת/19 מר משה טייפלד, עובד ותיק בחברה (עוד משנת 1991), עולה, כי הנאשמים היו ממלאים גז באמצעות בלון הפוך באזור המסגרייה, בחלקו האחורי של המתחם, כ-3-5 שנים עובר לארוע השריפה (פרו', עמ' 83-84, ש' 10). עת/21, הגב' מיכל ברטה גטי, שעבדה במקום כפקידה במחלקת הנהלת חשבונות, אישרה בעדותה שמילאה קבלות עבור שירות מילוי גז (פרו', 87, ש' 3-6). דברים דומים מוסרת בעדותה גם הגב' זמירה רחמים (עת/22) שעבדה באותה מחלקה (פרו', עמ' 89, ש' 1-4).

39. לכך אוסיף, שמעדותו של עת/20 ליאור קליין, שעבד בחברה שמכרה ציוד לנאשמים, עולה שבין היתר, נמכרו לנאשמים, מכלי גז קטנים ריקים. על פי שורת ההגיון, בלונים אלו נקנו על מנת למלאם עצמאית במתחם, וזאת מעבר לקבלת מיכלי גז מחברת "אמישרגז"- בשיטת "בלון תמורת בלון" (אליהו מזרחי, עמ' 77, ש' 24-25) בהתאם למכסה שאושרה לחברה.

40. לסיכום סוגיה זו, אין חולק שנאשם 1 בנה בעסק מתקן מאולתר למילוי גז. ברי שהדבר נעשה לצורך שימוש תדיר בו למילוי מכלי גז קטנים. על יסוד עדויות העדים השונים והודאת נאשם 1, מצאתי לקבוע שהנאשמים עסקו בעבודת גז אסורה של מילוי גז באמצעות המתקן המאולתר במשך תקופה ממושכת, ובתדירות יומיומית.

41. מעדויות העדים המקצועיים עולה, שמדובר בהתנהלות מסוכנת ביותר המקימה סיכון כמעט וודאי לדליפת גז. עוד עולה, שמלכתחילה לא ניתן היה לאשר לנאשמים לבצע פעילות מילוי גז, ואישור זה ניתן רק לספקי גז מורשים המבצעים הפעילות בחוות גז ייעודיות (ראה גם עדות עת/11, מר אפרים צעידי, עמ' 62, ש' 29-31 וסעיף 9 לחוק הגז).

42. שוכנעתי שהנאשמים היו מודעים היטב לכך שעוסקים בפעילות אסורה ומסוכנת. נאשם 2 התחייב בפני ספקית הגז, כבר ב-2009, שלא להמשיך במילוי עצמאי של גז. מת/10 אף עולה שבסיור שנערך במתחם לא אותר מתקן למילוי גז. הנאשם 2 מעיד על עצמו, בעדותו, ששימש המנהל בפועל של החברה ונאשם 1 אף מסביר שסייע בידו ופעל על פי הנחיותיו. מכאן, שנאשם 2 היה מודע היטב לכך שאביו עוסק במילוי גז ועשה כך גם בעצמו. (ראו גם עדות עת/15, עמ' 73, מש' 14).

43. עוד מצאתי לקבוע, על בסיס עדויות העדים והודאת נאשם 1 בחקירתו (ת/16), כי גם לאחר הפסקת ההתקשרות הראשונה בין חברת "אמישרגז" לנאשמים (2009) והתחייבות נאשם 2 לחדול מפעילות זו, שבו לעסוק במילוי בלתי חוקי של גז. לא ברור האם נבנה מתקן חדש או שמא הוצא המתקן הקודם, לאחר כבוד, ממקום מחבואו.

44. מילוי הגז הבא בגדר "עבודת גז" כהגדרתה בסעיף 1 לחוק הגז (בטיחות ורישוי) תשמ"ט-1989, בוצע בניגוד להוראת סעיף 25(א) וללא רישיון מתאים. עבודות הגז נמשכו גם לאחר הפסקת ההתקשרות הסופית עם חברת "אמישרגז" (חודש דצמבר, 2011) ועד ליום ארוע השריפה ובמהלכו.

45. התקנת מתקן המילוי אף היא מנוגדת להוראות חוק זה. ראשית, בניגוד לאמור בסיכומי ההגנה (סעיף 78), נופל מתקן הגז המאולתר בגדר חלופות הגדרת "מתקן גז" כמפורט בחוק. שנית, המתקן מעצם טיבו נועד למטרה הבלעדית של הספקת גז, ובעצם החזקתו והתקנתו, עברו הנאשמים על הוראת סעיף 25(א) וסעיף 9 לחוק.

46. אני דוחה טענת הנאשמים שהפסיקו ההתקשרות עם חברת "אמישרגז" מטעמים כלכליים, ובלי קשר לממצאי הביקורת שנערכה ע"י העד בן טל בעסקם. מעדויותיהם של בן טל וגורדון עולה בבירור שספקית הגז היא שהפסיקה ההתקשרות עימם מיד ובסמוך לקבלת הדיווח מהעד בן טל על ממצאי הביקורת בעסקם הן ביחס לשינוי אסור של מיקום מחסן הגז והן בחשד לחזרה לפעילות מילוי גז.

47. מת/9, תכתובת דואר אלקטרוני בין העד בן טל למנהל המכירות הארצי של החברה, אבי ספרזדה, עת/14, עולה שהעד דיווח מידית למנהליו על ממצאי הביקורת, בדגש על שינוי מיקום מחסן הגז בניגוד להיתרים ועל כך שהנאשמים ממשיכים בפעילות מילוי מכלים על אף אזהרות קודמות והתחייבותם להמנע מכך. העד אף הדגיש כי מדובר ב"פעילות בעלת משמעות בטיחותית כבדת משקל" וכי הנאשמים מהווים "סיכון בטיחותי ממשי".

48. החלטת מנהל המכירות הארצי התקבלה כשעה לאחר מכן ולפיה, מדובר בלקוח המתעתע בהם, "אין לספק לו גז ולפנות מהמקום את כל הציוד המושאל". עוד הנחה להעביר את החברה למצב של SG (STOP GAS). בעדותו הוסיף שהורה למחלקת ההספקות להפסיק לספק גז ללקוח ולהכניס אותו לרישומים לקטגוריה של "סטופ גז" (פרו', עמ' 71, ש' 7-9). **ממועד זה נפסקה ההתקשרות עם הנאשמים.**

49. טענת הנאשמים, לפיה ההתקשרות הופסקה על רקע עסקי, לא גובתה בראיות. כך לא הוסבר מדוע תחליט חברת "אמישרגז", חברה פרטית, העובדת שנים רבות מול הנאשמים (ראו מסמכי ת/11), לקוחות ותיקים וגדולים, להפסיק ההתקשרות עימם אלא מפאת התנהלותם הפסולה. הנאשמים לא הציגו כל התכתבות מול ספק הגז ביחס לרמת המחירים, ואף לא צירפו מסמכים המלמדים על התקשרות עם חברת גז אחרת, בעלויות נמוכות יותר.

50. כמו-כן, מצאתי לדחות טענת ההגנה שמכלי הגז, שהורכבו על המתקן המאולתר, הוחזקו במהופך למטרת אחסון כשברי שהוחזקו במנח זה למטרה הבלעדית של מילוי גז. (אפנה בעניין לעדות עת/9 עמ' 32 ש' 1 ועת/10 עמ' 61 ש' 16-26 וכן ראו סעיף 16 לצו הגז (בטיחות ורישוי) ומחייב אחסנת מכלים כשהם במצב מאונך שהשסתום למעלה ומובטחים מפני נפילה).

החזקת מיכלי גז מעבר לכמות המותרת

51. כנטען בכתב האישום, בחודש יוני 2009 ביקשה החברה היתר הפעלה למחסן עזר לפי צו הגז (בטיחות ורישוי) (בטיחות ההחסנה של מכלים ומכלי מחנאות במחסן גפ"מ ובמחסן עזר) התשנ"ב-1992. בהתאם לתוכניות שצירפה, ניתן לחברה היתר הפעלה למחסן בין המועדים 13.7.2012-14.7.2009, לאחסנת כמות המירבית של גפ"מ שלא תעלה על 500 ק"ג גפ"מ, וזאת בכפוף לקבלת אישור רשות הכבאות. המאשימה מייחסת לנאשמים החזקת גפ"מ במתחם במשקל 684 ק"ג, בלא היתר כדן. הנאשמים מאשרים פרטי היתר, וטוענים שנוכח שינויים במבנה המתחם, ניתנה להם הארכה לקבלת אישור כבאות עד לסיום הבנייה. באשר לכמות הגפ"מ, אינם חולקים על כמות בלוגי הגז שנתפסו במתחם אלא טוענים שרובם היו ריקים, ועל כן לא עלתה כמות הגפ"מ על המותרת.

52. עיון ב"אישור הפעלת מחסן עזר" (ת/17), אכן מלמד שלחברה ניתן במועדים הנקובים דלעיל אישור אחסנת גפ"מ בכמות מירבית של 500 גפ"מ שיוספקו מחברת "אמישרגז" בלבד. במסמך זה אף מחויבת החברה שלא לערוך כל שינויים במתווה אחסנת הגפ"מ, לא להפעילו ללא כח אדם מיומן ומובהרת חובתה להודיע על כל שינוי במתווה זה.

53. נתוני כמות הגפ"מ שהוחזקה במתחם במועד השריפה, התקבלו מדו"ח שערך עת/10 שריף נאסר אל דין, רכז פיקוח במשרד התשתיות הלאומיות והאנרגיה, שהגיע לזירת הארועים, ביום 1.4.12, לאחר שכובתה השריפה והתחוררו ממדיה. מת/31, דוח זכ"ד ודו"ח תפיסת חפצים שערך עולה, שנתפסו במקום 5 בלוגי גז במשקל 48 ק"ג ועוד 37 בלוגי גז קטנים במשקל 12 ק"ג. על כן, קובע שבמקום הוחזקה כמות של 684 ק"ג העולה על הכמות המאושרת לחברה. (ת/31, סעיף 7 לזכ"ד). לציין, שבהמשך, ביום 24.4.12, שב העד למתחם ומאתר במקום בלוגי גז נוספים חרוכים וחלקים ממתקן המילוי (ת/32).

54. העד הסביר בעדותו שלא בדק אם המיכלים היו ריקים או מלאים, וממילא, "כשאני רואה בלון גז, אני רואה אותו כמלא, לא מעניין אותי כמה כמות יש שם, חצי, או רבע ואני גם לא יכול לשקול. בתוך המיכל יש אדים וזה גז לכל דבר. מה שאנחנו מקבלים לבית שלנו זה אדים." העד הוסיף שחלק מהמיכלים היו שרופים וחרוכים, אחרים התפרקו לחלקים, נשרפו והתפזרו, ועל כן לא ניתן היה כלל לשקלם. כך הבחין במיכל 48 ק"ג שעף לתקרת המוסך ופער בו חור גדול. (פרו', עמ' 59).

55. "אין דבר כזה בלון ריק. לכל בלון יש אדים" מבהיר מר צעידי בעדותו (פרו', עמ' 63, ש' 20). העד מוסיף

ש"כדי שיהיה נטול גז צריך לעשות לו פעילויות כדי לנקות אותו, להוציא את הברז, לשים לו חנקן ועוד פעילויות כדי לנקות אותו לגמרי" (שם, ש' 23).

56. עוד אפנה לעדותו של עת/23, מר ניסים רובין, עובדת חברת "אמישרגז", שבין היתר היה אחראי על חלוקה ואיסוף ציוד הגז מהנאשמים, לאחר הפסקת ההתקשרות עימם. כך עולה שההספקה האחרונה של בלוני גז לנאשמים בוצעה בחודש דצמבר 2011 (ת/45), וכי העד הגיע במועד מאוחר יותר לאסוף הציוד שנותר אך נאשם 1 סרב למסור לו את בלוני הגז ועל כן עזב את המקום כלעומת שבא. (פרו', עמ' 91, ש' 1-3). מכאן ניתן ללמוד שהציוד שסופק ע"י חברת "אמישרגז" לא הושב אליהם, ונותר במתחם עד מועד השריפה.

57. עוד עולה מעדות עת/10 שנמצאו במקום גם מכלי גז של חברות אחרות (ראו ת/31- דו"ח תפיסה, בלונים של חברת "פז גז" ו- "דור גז" וכן עדות עת/16 אליהו מזרחי- עמ' 77, ש' 14-15), וכן מעדותה של גב' רחמים, עת/22, שלאחר הפסקת העבודה מול חברת "אמישרגז", החלו הנאשמים לעבוד עם חברת גז אחרת, בשם "גז גל" (עמ' 89, ש' 18-19).

58. התמונה המצטיירת היא של כמות לא מבוטלת של מכלי גז של חברת "אמישרגז" שלא הוחזרו, לצד מכלים של חברות שונות. עוד יש לזכור, שספירת הציוד שנמצא במקום, בוצעה, ע"י עת/10, רק לאחר כיבוי השריפה וממצב חלק הבלונים, ניתן להניח בסבירות גבוהה שבמקום אוחסנו מכלי גז נוספים שכתוצאה מהדליקה נשרפו כליל, הותכו או התפרקו לחלקים, ועל כן לא נכללו בספירה.

59. לפיכך, מצאתי לקבוע שהנאשמים החזיקו במתחם כמות גפ"מ העולה על המותרת. גם אם אניח שחלק ממכלי הגז היו ריקים, כמות הבלונים שנמצאה במקום גדולה ואקבל עמדת העדים המקצועיים, כי אין בכך כדי להפחית ממידת הסיכון הנשקף מהם, בעת שריפה. עם זאת, ולו למען הזהירות, לא אקבע ממצא וודאי ביחס לכמות המדויקת של גפ"מ שנמצאה במקום, ודי לי בקביעה העקרונית שהנאשמים חרגו, חריגה משמעותית, מכמות הגפ"מ שהותרה להם.

60. להשלמת התמונה אציין, כי הנאשמים לא החזיקו בהיתר כדין מרשות הכבאות, נושא שאתייחס אליו בהרחבה בהמשך, ועל כן, גם אם היו מחזיקים בכמות המותרת, הפרו תנאי הרישיון שניתן להם.

הפעלת עסק ללא רישוי

61. עוד מייחסת המאשימה לנאשמים ניהול עסק ללא רישוי מתאים, החל משנת 2010. כך נטען שנוכח ליקויים בנושא כיבוי אש, שלא תוקנו, לא ניתן לנאשמים רישיון עסק מהרשויות. (סעיף 6 לעובדות כתב האישום).

62. אומר תחילה, שמצאתי טעם בטיעוני ב"כ הנאשמים, לפיהם המאשימה לא הביאה בראיותיה או בעדויות מטעמה, עד או מסמך מטעם הגוף האחראי על מתן רישיון עסק, היינו הרשות המקומית. כך, לא הוצג בפני בית

המשפט מסד ראייתי להוכחת טענתה כי הנאשמים ניהלו עוד משנת 2010 עסק ללא רישיון וכן שהרישיון לא ניתן בשל ליקויי אש בלבד.

63. כך או אחרת, משמוסכם על הצדדים שהחברה, נאשמת 3, כמו כל בית עסק אחר במתווה דומה, טעונה אישור כבאות מגורמי בטיחות אש במתחם השיפוט הספציפי, נבחן בסוגיה זו התנהלות הנאשמים אל מול גורמי הכבאות.

64. מת/42, תיק מניעת הדליקות של נאשמת 3, עולה כי הייתה נתונה לפיקוח וביקורת שירותי כבאות והצלה של איגוד ערים אזור השרון, כשבתיק מצויים מסמכים שונים, ובין היתר דוחות ביקורת תקופתיות החל משנת 2004.

65. בעדותו, מסביר מר אהרון מוסלי, ראש מדור מניעת דליקות במכבי אש כפר סבא, שלכל עסק נפתח תיק מניעת דליקות, כשסדרי בטיחות האש נדרשים בהתאם לאופי העסק. עוד עולה מדבריו, כמו גם מעדות הפקח, מר אבירם עמרני (עת/11), העובד תחתיו וביצע הביקורת התקופתית האחרונה בחנות, שבהתאם למידע שקיבלו מהנאשמים, נאשמת 3 עסקה "באספקה טכנית של כלי עבודה, ציוד, כל מה שבעלי מלאכה צריכים, צינורות של בויב, כמו קל וחומר ואייס", ולא מעבר לכך. החנות סווגה בהתאם למסמכי ת/43, כ"חנות ציוד טכני" (ראו לדוגמא ת/42, דו"ח ביקורת תקופתית מיום 18.4.2010).

66. עוד הדגישו העדים בעדויותיהם, כי לאופי העסק חשיבות רבה בקביעת רמת סיכון האש וכפועל יוצא מכך, משתנה רמת הדרישות מהעסק וטיב והיקף אמצעי המיגון ובטיחות אש. כך מסביר העד עמרני שמעסק המכיל ציוד גז, ובכלל זה בלוני גז, "יש לנו דרישות שאנחנו דורשים. אישור מעבדה לגז..מעבדה חיצונית שמפקחת על ביצוע העבודה של חברת הגז בהתאם לתקן" (פרו', עמ' 82, ש' 6-8).

67. הבדיקה התקופתית האחרונה נערכה לנאשמים ביום 1.4.11. מדברי העד עמרני שביצע הבדיקה, נלמד שנערכה בליווי צמוד של נאשם 2, ובמהלכה התברר שבוצעו שיפוצים במקום, ומתחם החנות גדל והתרחב. על כן, נדרשו הנאשמים לתוספות מיגון ובטיחות, ובין היתר, כעולה ממסמך י.ק. 9 בת/43, הוספת ציוד כיבוי, מטפים מסוגים שונים וזרנוקים, התקנת שלטים המכוונים לפתחי מילוט, התקנת אמצעים לשחרור עשן בחלק העילי של המתחם וכך הלאה.

68. בנוסף, מציין בעדותו העד מוסלי (עמ' 80, ש' 6-9) נדרשו הנאשמים להוסיף מערכת ספרינקלים (מערכת מתזי מים אוטומטית) בכל רחבי המתחם (מסמך י.ק. 8 מיום 4.4.11, ת/43). עוד עולה מעדותם, שאף אחת מהדרישות, לא מולאה ע"י הנאשמים (עמ' 80, ש' 20). ראו גם עדות רשף גווילי, עמ' 49, ש' 7.

69. ב"כ הנאשמים אכן טען במסגרת חקירת העד מוסלי שהנאשמים התקינו מערכת מתזים, וכי נשלחה אף חשבונית מתאימה למשרד העד, אלא שדברים אלו לא גובו בראיות כלשהן. כך גם דברי הנאשם 2 בעדותו (עמ' 113), לפיהם הוסיפו מערכות כיבוי וגלאים כדי לעמוד בדרישות חברת הביטוח, לא הוכחו.

70. כעולה מדברי העד מדר בשחזור (דיסק 4, דקה 11:15;10:30) ועדים נוספים, לא בוצעו ע"י הנאשמים הדרכות בטיחות ואף לא הותקנו אמצעי בטיחות ולו מינימליים בסמוך לסככת בלוני הגז והמסגרייה (דיסק 4, דקה 10:21).

71. עוד לא הוכחה טענת הנאשמים שקיבלו הארכה בת שנה מרשויות כיבוי האש למילוי התנאים. חזקה על הנאשמים שאם היו ממלאים אחר הדרישות, היו מזמנים את פקחי כיבוי האש לבדיקה חוזרת להשלים הליכי הרישוי. **בפועל, המצב נותר כפי שהיה, ליקויי בטיחות האש לא תוקנו, מערכות מיגון ובטיחות לא הוספו, והנאשמים לא פעלו להשלים הליך אישור הכבאות.**

72. אך בכך לא די. הנאשמים לא חטאו רק באי הסדרת אישור הכבאות והתאמת בית העסק, על ממדיו החדשים, לרמת בטיחות אש הדרושה. התמונה העולה מעדות העדים חמורה ומטרידה יותר. מעדות הפקח עמרני שביצע הביקורת האחרונה בעסק, בליווי נאשם 2, עולה במפורש שלא היה מודע כלל לכך שהוחזק במתחם ציוד גז, ובחנות מתבצעת מכירה ואחסנת בלוני גז, וזאת עוד לפני שנוסיף לכך את המילוי הפיראטי של בלוני הגז. דברים דומים מוסר גם העד מוסלי.

73. צודק העד עמרני בדבריו לב"כ הנאשמים, שאינו אמור לפשפש בציציותיו של עסק, אלא לקבל מידע מלא מבעל העסק כדי להתאים מערך בטיחות האש לאופיו ולרמת סיכון. הרי הדעת נותנת, שבעל עסק סביר יבקש להתקין בעסקו מערכת כיבוי אש שתמנע דליקות או תצמצם נזקים.

74. אין בלבי כל ספק, כי נאשם 2 שנכח במהלך הביקורת בשנת 2011, פעל במכוון כדי להסתיר מהפקח המצאות בלוני גז, כל שכן, לא חשף בפניו את מתקן מילוי הגז המאולתר. אכן, בלוני הגז הונחו במקום פתוח וניתן היה לראותם על נקלה, אך בפועל, הפקח עמרני לא היה מודע לקיומם. התנהלותו המכוונת של נאשם 2, לא נעשתה רק כדי להסתיר פעילות מילוי הגז אלא גם על מנת למנוע החמרת דרישות כיבוי האש שיהיו כרוכות בהוצאות כספיות גבוהות.

75. התנהלות מרמתית זו של הנאשמים מול גורמי כיבוי האש, דומה להפליא להתנהלותם הפסולה מול חברת "אמישרגז", עוד משנת 2009, וניסיונם להסתיר חזרתם לפעילות אסורה של מילוי גז. יש לזכור שהנאשמים פעלו שנים רבות מול גופי הרישוי, ובכלל זה גורמי כיבוי האש, אך לא מסרו בתוכניות שהוגשו או במסמכים, דבר עיסוקם בגז.

76. **לפיכך, מצאתי לקבוע שלעסק הנאשמים, במועדים הרלוונטיים לא ניתן אישור כבאות והנאשמים לא פעלו לביצוע דרישות גורמי כיבוי האש המנויות בדו"ח הביקורת התקופתית מיום . כפועל יוצא מכך, ומשהצדדים מסכימים, שאישור זה הוא תנאי סף לקבלת רישיון עסק, מצאתי לקבוע שהעסק פעל באותה תקופה ללא רישוי מתאים.**

77. בטענת הנאשמים שבאותה העת הייתה עיריית רעננה- גורם הרישוי- לקוח מרכזי של העסק, אין כדי להעלות או להוריד. מצער להיווכח שהעירייה קנתה ציוד בהיקף רב מהנאשמים, מבלי לתת את הדעת לשאלת רישוי עסקים.

ממדי השריפה

78. טרם נבחן את הגורמים לפרוץ השריפה, הסוגיה המרכזית שבמחלוקת בתיק דנא, מצאתי להתעכב מעט על ממדיה. אמנם ההגנה לא חלקה על היקף הדליקה ונזקיה אך יש בנתונים אלו כדי ללמד בדיעבד על הסיכון העצום שטמון בשילוב הקטלני בין אש לגז.

79. המדובר אמנם בדליקה שגרמה נזק רב לרכוש אך כמעט ולא פגעה בנפש אלא שעדויות העדים שנכחו במקום או בסמוך לו, משרטטים תמונה קשה ועוצמתית יותר של דליקת ענק שרק כפסע בינה לבין ארוע רחב היקף ורב נפגעים. כך עולה מעדות מר דניאל מור יוסף (עת/6), מנהל הבטחון באתר חברת HP, הממוקם בסמוך לצד הצפוני של המתחם, ולפיה, הבחין בעשן מתמר ושמע פיצוצים חזקים ועל כן הורה על פינוי בניין החברה מיושביו (ראו גם ת/23 - דיסק המתעד את פיצוצי הענק שהיו במקום). העד מספר על קריסת תקרות אקוסטיות, ניפוץ חלונות ונזק רב היקף לרכבי החברה.

80. בעניין זה, אין טוב ממראה עיניים, והתמונות המתעדות הנזקים בחניית בניין חברת HP ולבניין עצמו, קשות למראה ומזכירות תמונות הרס לאחר הפצצה או פיגוע. בחלק מהן ניתן לראות פגיעות קשות בקירות הבניין (ת/24, צולם ע"י עת/7, תמונות א' ו-ב') ונזקים קשים לרכבים (תמונות 8,9,12 ות/19- הודעת קב"ט חברת ההשכרה "שלמה סיקס" (עת/5), לפיה 9 מהרכבים שחנו בחניון ניזוקו קשות, שניים מהם עד למצב של אובדן להלכה). בתמונות נוספות ניתן לראות חלקי בלוני הגז שהתעופפו בעוצמה מהמתחם ונדמים לחלקי מרגמות, אחרות מתעדות את ההרס הטוטלי של המתחם וכמויות הבלונים שנמצאו במקום (תמונות 13, 13א', 14 ו-15 ותיעוד הנזקים בשחזור-דיסק 6).

81. השוטר בן גינזבורג (עת/5) שהוזעק למקום, מספר בעדותו שמדובר בארוע שנחרת היטב בזיכרונו: **"הגעתי והיה המון המון עשן מאותה חנות, אנשים היו ממש בכניסה לחנות בסוג של הלם, יצאתי לכיוונם.. לפתע נשמע פיצוץ עז.. נמלטתי מהמקום, זה היה מאד מפחיד, כאילו משהו עומד ליפול עליך... אתה מעיף מבט לאחור ורואה משהו עף לכיוון שלך "רודף אחריך" הייתי צריך לקפוץ כדי שזה ימשיך אחרת זה היה מוריד לי את הרגליים"** (פרו', עמ' 39, ש' 22-29). עוצמת הדליקה משתקפת גם בעדות השוטר עמית לוי (עת/7) שהוזעק אף הוא למקום. לוי, חוקר זיהוי פלילי בהכשרתו, הגיע למקום והחל בפינוי אנשים. **"אפשר היה לראות שריפה מאד גדולה שעולה לגבהים... הייתי בכמה שריפות בזיהוי וזו הייתה אחת הגדולות. תוך כדי פינוי האנשים, החלו פיצוצים אדירים מפעם לפעם.. היה פיצוץ אדיר, פשוט אחד הפיצוצים, אני קרסתי על ברכיי מעוצמת הפיצוץ, ראיתי את כל האריחים של HP התעופפו באוויר בגלל ההדף. ..הייתי מנותק מהמציאות קצת.. פינו אותי לבית החולים"** (פרו', עמ' 42, ש' 11-23) דברים דומים עולים גם מעדות השוטר אלכס שוורץ (עת/8) והודעת עובד החברה, מר יחזקאל שור (ת/39) המספר ששמע פיצוצים חזקים ונפגע מרסיס מתכת בראשו.

82. עוד ניתן ללמוד על ממדי הדליקה מהיקף כוחות הכיבוי הרבים שהגיעו למקום (ת/27).

83. לצד ההרס הרב, יש לזכור שמדובר בשריפה שבמהלכה התפוצצו בלוני גז המכילים גפ"מ, גז רעיל ומסוכן. כך עולה מהודעות שוטרים שהוזעקו למקום לטיפול בארוע השריפה, כי שאפו עשן וגז, סבלו מקוצר נשימה וכאבי ראש ונזקקו לטיפול (הודעת השוטר אסף בן יקיר - ת/20, הודעת השוטר שוורץ אלכס - ת/26, בן גינזבורג-ת/20). עוד סבלו חלקם מירידה בשמיעה, ככל הנראה, בשל הפיצוצים העזים (השוטר בן יקיר; השוטר גינזבורג-ת/20; השוטר עמית לוי- ת/25). במהלך הארוע נפגעו גם עוברי אורח, כך מספרת הגב' קארין פקנורסקי בעדותה (עת/4), שעברה במקום, בעת הדליקה, בדרכה לעבודתה ששאפה עשן, ובהמשך התעלפה ופונתה לבית החולים.

הגורם לפרוץ השריפה

סקירה עובדתית

84. ביום 1.4.12, בסמוך לשעה 14:50, פרצה שריפה באזור האחורי של מתחם העסק. באותה עת נכחו במקום העד מדר ועובד נוסף, אזרח אריתראי שכונה, ע"י עובדי המקום, "ציון" (להלן: "הצבע" או "העובד הזר"). לדברי העד מדר, נאשם 2 עזב את המקום זמן קצר לפני כן (פרו', עמ' 21, ש' 13). באותה עת עסק העד בעבודת ריתוך סורגים במסגרייה באמצעות רתכת, ואילו העובד הנוסף צבע הסורגים באמצעות מברשת מחוץ למסגרייה (שם, ש' 25 ועמ' 23, ש' 18).

85. בתוך כך, מספר המסגר בהודעתו ת/4, פרצה הדליקה:

"אני הרחתי ריח חריף של גז ואני נתתי פיק עם הרתכת ואז ראיתי את הרצפה מבטון נדלקת אש צבע כחול צהוב כזה מסביב לרגליים שלי ואז אני הרגשתי שאני עף החוצה אני רצתי החוצה ובדרך ראיתי את ציון ואמרתי לו בוא נברח" (ת/4, עמ' 2).

ובהמשך, בעדותו בבית המשפט:

" אני הכנסתי את הראש לסורג כי לא היו לי מקום, זה סורג מרובע, הכנסתי את הראש כלפי מטה כדי שאגיע למקום שאני צריך לרתך, אני מריח ריח של ביוב חזק, ממש חזק, שורף, במקרה נגעתי בפיק ונדלק לי כל הרגל עם היד, ברחתי לי הידית והתחילה אש חזרה לבלונים, עפתי החוצה כאילו מההדף, האש חזרה. יצאתי החוצה, תפסתי את הפועל השני שהיה בחוץ ורצנו עד לקניון (פרו', עמ' 21, ש' 7-2).

86. עוד מוסר העד שצבען של להבות האש היה כחול-צהוב, בדומה לצבע הלהבה של גז לבישול בביתו (שם, ש' 4 ואילך וכן עמ' 27 ש' 9-14; שחזור, דיסק 5, דקה 2:34) וכי מדובר באש שפרצה מכיוון הרצפה (ת/5, עמ' 1, ש' 17 ות/4, עמ' 2). העד שב ומפרט קורות רגעים אלו במהלך השחזור שנעשה במקום, ביום שלמחרת, ע"י צוות חקירת המקרה (ת/2) ואף מדגים בסרטון (ת/2 סרטון 4, דקה 9:27) כיצד הקיף את רגליו כדור אש גדול שהדף אותו והאש חזרה לכיוון הבלונים (שם, עמ' 21, ש' 4). בהמשך עדותו מבהיר שהשחזור משקף דבריו כהווייתם. עוד משוכנע שמקור השריפה בגז שדלף מבלון גז פתוח (עמ' 25, ש' 1-6, עמ' 26, ש' 15) ולא בכל גורם בתוך המסגרייה, וכי לו לא נמלט על נפשו, היה נשרף למוות (עמ' 23 מש' 4). העד מדגיש כי לא היו חומרים אחרים במסגרייה שיכולים היו לגרום לשריפה (שם, ש' 7 ות/4 ע' 3 ש' 61-63).

87. באשר לטיבו של הריח שהריח העד ממש עם פרוץ השריפה, מכנה אותו כאמור בעדותו "ריח של ביוב" חזק ושורף. בהודעתו ת/3 מספר באותו עניין "**פתאום הרחתי ריח חזק של גז. לא התייחסתי כי כל הזמן אני מריח ריח של גז מהבלונים המלאים שנמכרים בעסק. הרגשתי ריח חזק במיוחד..**" (ת/3, עמ' 1, ש' 13-14). דברים דומים מוסר גם בהודעתו ת/6, לפיהם "**ביום הארוע היה ריח חריף חזק מאד.. שהתכופתי עם הרתכת הרחתי ריח של ביוב חריף**" (עמ' 2, ש' 31-36) וכן מוסיף שרק באותו היום, בשונה מתמיד, הריח אותו ריח חריף.

88. עוד על שהתרחש במתחם, טרם פרוץ השריפה, נלמד מחקירות נאשם 1, ולפיהן מילא גז במתקן המילוי ביום הארוע (הודעת נאשם 1 ת/13, עמ' 2, ש' 29; ת/35, עמ' 4, ש' 87).

מומחה התביעה

89. מומחה התביעה, רשף ניסים גווילי, אשר נדרש לבחינת הגורמים לפרוץ השריפה קבע, בחוות דעתו, כי קיימת סבירות גבוהה שהדליקה פרצה כתוצאה מסמיכות רבה בין מיקום המסגרייה וביצוע פעילות הלחמה וריתוך לבין מחסן הגז ונקודות מילוי גז לבישול. מסקנתו מתבססת על ביקור בשטח בזמן אמת, עדות המסגר ומאפייני השריפה.

אל מול קביעות אלו של מומחה התביעה, הובאה חוות דעת עד ההגנה, מר אבנר רוזנגרטן, לפיה עבודת הריתוך במסגרייה בשילוב הצטברות אדי צבע במקום, הינם הגורם לפרוץ השריפה.

90. רשף גווילי, המשרת במכבי אש 29 שנים, מתוכן 21 כחוקר שריפות, ששימש כראש צוות חקירת הארוע, סיפר בעדותו שהגיע, עם פרוץ השריפה, למתחם, מלווה בכוחות הכיבוי הראשונים ושהה שם כ- 3 שעות. לפי תאורו, "**בחזית הבנין היו פיצוצים..הגעתי בין הראשונים וראיתי בדיוק איפה המוקד של השריפה שזה באמת החלק האחורי איפה שהייתה המסגרייה. זה תפס מהר את גג המבנה והתפוצץ כל המבנה**" (פרו', עמ' 46 ש' 21-24 - עמ' 47 ש' 13-15).

91. עוד מוסר העד ששב למחרת למקום לצורך בדיקה מעמיקה של גורמי השריפה, בחקירה משותפת עם

משטרת ישראל, במסגרתה בחן את הזירה, תשאל המסגר ונטל חלק בשחזור שביצע. על בסיס נתונים אלו ערך את חוות דעתו (ת/28- שנערכה שבוע לאחר הארוע (עמ' 49, ש' 23) ומסמך הבהרות ת/29). בחוות דעתו קובע העד שמוקד השריפה נמצא בסככת הגזים שבחלק האחורי של המתחם, סמוך למסגרייה והכילה, באותה עת, עשרות מכלי גז ונקודות גז. העד מעריך את המרחק בין המסגרייה למחסן הגז במטר עד שניים. (פרו', עמ' 50, ש' 30). מילוי הגז בסמוך למסגרייה בצירוף פעולת ריתוך שבוצעה ע"י המסגר יזמה - כך גורס-את ההדלקה של הגז על רצפת המסגרייה.

92. גורם מאיץ נוסף שאליו הפנה רשף גווילי הינו המצאותה של רצפה מסוג "רצפה צפה" (בניה המאפשרת למים לזרום מתחת לרצפה) במסגרייה, כשמהנזק שנגרם לרצפה ניתן ללמוד כי הגז שדלף התרכז גם מתחתיה בחלל האויר שבין האדמה לרצפה ("הגז כבד מהאוויר ושוקע" פרו', עמ' 47, ש' 23), ואף יתכן כי הצטברות הגז בקרקעית נמשכה זמן רב. לראיה, הפנה לתמונות הנזק שנגרם לרצפת המקום ובור שנפער בה (ת/28, עמ' 12, תמונה 765) המלמדות על הימצאותו של חלל אוויר בין האדמה לרצפה המאפיין בניית רצפה צפה.

93. העד הגדיר את השילוב בין מסגרייה פעילה למחסן הגז כ"שילוב קטלני" (עמ' 47, ש' 19) ומצביע על שוני הרב בין תיאור המבנה בתיק מניעת הדליקות ובעת הארוע. מסקנתו בחוות הדעת הינה, כי השריפה נגרמה כתוצאה מרשלנות המתבטאת בביצוע עבודות ריתוך בסמיכות למחסן הגז, ובפרט שבמקום מבוצעת פעילות מילוי גז. (ת/28, סעיף 6). העד מסביר כי מסקנתו מתיישבת היטב עם תיאור המסגר את קורות הארועים.

94. עוד מסביר רשף גווילי, כי הסימנים השונים שעליהם הצביע העד מדר בעדותו מלמדים, חד משמעית, על שריפה שנוצרה מגז נקי ולא מגורמים אחרים: **הראשון**, צבעה הכחול-צהוב של הלהבה מלמד על בעירה של גז נקי. כך גם ההדף הראשוני שנהדף המסגר וההבזק שהבחין בו. **השני**, גובה הלהבה - כך מתאר המסגר להבה נמוכה יחסית, קרובה לרצפה שפרצה סביב לרגליו. מאחר שהגפ"מ כבד מן האוויר, מבהיר העד, הוא מתפשט בעת דליפה צמוד לרצפה ומתרכז במקומות נמוכים (עמ' 49, ש' 2-1). **השלישי**- אופן התפשטות האש- המסגר מתאר להבת אש עצומה שהגיעה לכיוונו ולאחר מכן נעלמה לכיוון מחסן הבלונים. העד מאשר בעדותו כי תאור זה מתיישב עם דליקה הנוצרת מגז נקי "היה הבזק של להבה שהחלה בחוות הגזים. מדר ראה את ההבזק והתפשטות הלהבה מאזור הגז למסגרייה, ראה להבה כחולה, היה פיצוץ קל והבזק וחזר לאחור לאזור חוות הגזים ואח"כ הגיעה שריפה ופיצוצים (עמ' 51 ש' 21-20 ועמ' 48, ש' 30). העד מבהיר הדברים בחקירתו הנגדית: " הגז היה על הסככה עצמה. לא היה קיר מפריד בין המסגרייה לחוות הגזים. היו מתכות שם. הגז התפשט על הרצפה, הוא נמוך, הגיע גם למסגרייה, היה לנו הבזק של הגז שבער, חזרה של ההבזק והפיצוץ, חזר והייתה שריפה" (שם, ש' 25-24). **הרביעי**- הריח החריף של הגז: מדר, כאמור, תאר בעדותו ריח גז חריף מאד, המזכיר ריח ביוב. העד מסביר שנזילת הגז, בזמן הפסקת הצהריים, חזרתו של המסגר לרתך והרחת הריח בעת שהתכופף לכיוון השולחן מלמדים על ריכוז גבוה של גז באזור הרצפה. (עמ' 52, ש' 18-17).

95. מאותם טעמים ממש שלל העד את האפשרות שהשריפה פרצה כתוצאה משילוב בין ריתוך לאדי צבע. העד הסביר, כי בערה הנגרמת מאדי צבע אינה מלווה בלהבה כחולה אלא צבע "שנותן להבה אדום כחול ונוטה

לעשן שחור" (עמ' 48). עוד הבהיר שאדי צבע עשויים לגרום לבעירה מקומית נקודתית באזור הריסוס בלבד שאינה מתפשטת. שוני נוסף נמצא בגובה הלהבה, אדי הצבע- מבהיר העד- קלים מהאוויר (להבדיל מגז) ועל כן נוצרת להבת בערה גבוהה. מעבר לכך מספר העד שבסוירו במקום הבחין בעמדת הצביעה ובסורגים המיועדים לצביעה, מחוץ למבנה.

96. מצאתי לאמץ במלואה את עדות המסגר מדר באשר לתיאור עובדתי של פרוץ השריפה והתלקחותה. העד חזר ותאר את השתלשלות הארועים באופן מפורט ואמיתי. בחקירותיו השונות, כמו גם בעדותו, שב ומשחזר את שארע עם חזרתו מהפסקת הצהריים, חזרתו לעבודה והתלקחות הבערה במקום. דבריו, גם בחקירותיו השונות, בדגש על ת/4 ות/5 והשחזור שנטל בו חלק, אותנטיים, הגיוניים ומתיישבים עם הראיות האובייקטיביות בתיק.

97. מדובר באדם מבוגר שעבד שנים רבות כמסגר בעסק הנאשמים ונראה כי נקשרו בינו לבין נאשם 1 קשרי חברות עמוקים. מדובר באיש מקצוע ותיק ומנוסה, שפעל תחת הנחיות הנאשמים במסירות רבה והביע צער וכאב על חורבן מקום עבודתו.

98. אכן, כעולה מחקירותיו, וכטענת המאשימה, העד לא עבר הכשרות מקצועיות מתאימות והועסק כמסגר על אף העדר רקע מקצועי מתאים. עם זאת, התרשמתי כי באמצעות עבודה קשה של שנים רבות בתחום, רכש ידע וניסיון רבים. יתר על כן, מנוסתו של העד, עם פרוץ השריפה, מהמקום, תוך שהוא קורא לעובד הנוסף להצטרף אליו, הצילה, חד משמעית את חייו ולא ניתן היה לצפות מהעד, נוכח עוצמת הבערה והתפשטות האש, לפעול אחרת.

99. יש לדחות בתוקף טענות נאשם 2, שעלו גם בחקירת ב"כ, כנגד עד זה. כך הרמיזה הבוטה, לפיה העד חזר מהפסקת הצהריים לעבודה, כשהוא שתוי ("אלי מדר, כנראה, קצת חזר עם תוספת בירה, הוא אוהב לשתות" עדות נאשם 2- עמ' 169) וכך שאלות ב"כ לגבי הרגלי השתייה שלו, לא תרמו דבר ועלבו בעד שלא לצורך. האם זאת ההתייחסות הראויה של מעביד לעובד מיומן שבמשך שנים משרתו במסירות? ובכלל, אם מדובר בעובד מפוקפק (כהגדרתו של ב"כ הנאשמים בסיכומיו), הנותן עינו בכוסו, הכיצד מאפשרים לו הנאשמים לעבוד בעבודות מורכבות של ריתוך ומסגרות? דברים דומים ניתן לומר גם ביחס לספקולציה שהעלה נאשם 2 בחקירתו, כמו מחפש להיאחז בקרנות המזבח, ולפיהם העד, בגרסתו, ביקש להרע לו, כי לא הסכים להעלות את שכרו.

100. עוד יש לדחות טיעוני ההגנה, לפיהם מדובר בעד שהעיד בפחד ובבלבול. אדרבא, העד העיד באופן בוטח ובהיר, וחזר על גרסתו הקודמת בחקירותיו ובשחזור. עיון בחקירותיו השונות, שהוגשו לבקשת ההגנה, אף מחזק את אמינותו ויושרו. העד סיפר דבריו כהווייתם ולא נראה שביקש להזיק למי מהנאשמים, להפך, בניגוד לגרסתו במהלך השחזור, לפיה הנאשמים עסקו במילוי גז, מציג גרסה מרוככת ומנסה לסייע לנאשמים במוסרו בעדותו שלא הבחין בהם עוסקים בפועל במילוי גז.

101. נכונים הדברים גם ביחס לסתירות שנטענות ע"י ההגנה (סע' 9-11 לסיכומי ההגנה) באשר לכינוי של העד את ריח הגז כריח ביוב. העד מסביר בעדותו שהריח ריח גז חזק מאד וחרגי. שהזכיר לו אסוציאטיבית, ריח ביוב. העד חזר על כך מספר פעמים גם בחקירותיו ובשחזור. עוד לא ברורה טענת ההגנה כי תיאור המסגר כנהדף מגל ההדף הינו פרי דמיונה של המאשימה (סיכומי ההגנה, סעיף 32). בעניין זה אפנה לדברי העד בעדותו ובחקירתו (ראו בהרחבה סעיף 85) המתאר עצמו נהדף ועף החוצה.

102. יתר על כן, לדמיון שמצא מדר בין ריח הגז לריח ביוב נמצא תמיכה בעדות מר צעידי, עת/11, מנהל אגף הפיקוח במשרד האנרגיה והמים, איש מקצוע בתחומו האחראי הארצי על כל נושאי בטיחות הגז במסגרת המשרד. מר צעידי מסביר בעדותו שהגפ"מ עצמו חסר ריח, וכדי להקל על איתור דליפה ונזילת הגז, מוסיפים לו חומר מסוג מרקפטאן שהינו גז נטול צבע אך בעל "ריח של ביוב, של נבלה" (עמ' 63, ש' 25-26). העד אף מוסיף ומסביר שניתן להריחו בעיקר בשלב מילוי הגז כשתוך זמן קצר הוא מתנדף לאוויר ונעלם. בעניין זה אפנה לדיסק 6 לשחזור, כשהמסגר נשאל ע"י עת/10 באשר לטיב הריח שהריח, מאשר שמכיר ריח המרקפטאן והריח ריח דומה. (דיסק 6, דקה 07:18).

103. גם אם אישר העד בעדותו קיומו של ריח ביוב בסביבת עבודתו שנבע מסתימה במועדון הסמוך, לא קישר בין ריח זה לטיב הריח שהריח עובר לשריפה וחזר וקשר בין ריח הגז החרף, לבעירה שאחזה זמן קצר לאחר מכן במסגרייה ולשריפה שפרצה. (ראה לדוגמא עמ' 23, ש' 5).

104. ההגנה סבורה שהריח החרף שהריח העד הוא ריחו של חומר הטרפנטין המשמש לדילול הצבע והמחישה טענתה באמצעות הדגמת ריח החומר לבית המשפט וריחו של גז ביסול (ע"י פתיחת מיכל אמגזית) (ראו עמ' 102 לפרוטוקול המודפס). מבלי לקבוע בעניין מסמרות, אינני סבורה שריחו של מדלל הצבע, כפי שהומחש, חזק וחרף כנטען, בוודאי שלא מזכיר ריח ביוב (כפי שנטען ע"י עד ההגנה, מר רוזנגרטן עמ' 216-217). יש לזכור שהמסגר מורגל בשגרת עבודתו לריח הצבע או מדלל הצבע, ועמד על כך שהריח במועד הארוע ריח יוצא דופן וחרגי, התואם יותר את ריח הגז.

105. עוד אני מאמצת את קביעות מומחה התביעה, רשף גווילי, במלואן וכן מסקנותיו באשר לגורם לפרוץ השריפה. ראשית, שוכנעתי שרשף גווילי הינו איש מקצוע מיומן ובעל ניסיון רב בתחומו, המשמש כמומחה בתחום חקירת שריפות. העד שימש ראש צוות חקירת הארוע, וכפועל יוצא מכך הגיע לזירה בשלביה הראשונים של השריפה, נטל חלק בשחזור שבוצע ע"י העד מדר וחקר לעומק את הזירה. מדובר בעד אמין ומקצועי, שחוות דעתו נכתבה על סמך התרשמות בלתי אמצעית וישירה מהזירה ומעדות עד הראיה.

106. מסקנתו של מומחה התביעה, כי הגורם לשריפה הינו השילוב הנפיץ בין מילוי הגז ומיקום הבלונים, לבין המסגרייה, מתיישבת עם גרסתו של העד מדר, תיעוד השחזור שנערך במקום, גרסת הנאשם 1 ועם המציאות בשטח כפי שנשקפת מהתמונות המצורפות לחוות הדעת והשרטוטים השונים. למעשה, פעולת הריתוך שימשה כגורם המצית אך לא יכולה הייתה לגרום להתלקחות השריפה לולא הגז שנדף

בסביבתה. לראיה, מסביר המסגר בעדותו כי הריח ריח חריף של גז עוד לפני שהחל לרתך, אך ההתלקחות עצמה החלה רק לאחר שהחל לרתך וניצוצות הריתוך ניצתו באוויר.

107. מסקנתו של רשף גווילי, כי הבערה שהובילה לשריפה נוצרה מדליפת גז הינה התרחיש הסביר ביותר, בהנתן הודאת נאשם 1, ותואם את שורת ההיגיון והשכל הישר. המומחה אף נתן בשריפה הנגרמת מגז נקי, סימנים: צבע הלהבה - כחולה-צהובה ונקיה; אופייה- נמוכה, סמוכה לרצפה, מתפשטת וריחה חריף וחזק. כל אחת מתכונותיה מתוארות על ידי עד הראיה, המסגר מדר ולכך אוסיף את המצאותה של הרצפה הצפה במסגרייה, שלכדה חלק מהגז והגבירה את עוצמת הדליקה (בעניין זה, יש לשים לב, שבניגוד לטענת עד ההגנה, מר רוזנגטן לא נטען ע"י מומחה התביעה שפיצוץ הגז הוא זה שפער את הבורות באזור המסגרייה ומחסן הגז, אלא שבורות אלו מצביעים על המצאותו של חלל אוויר בין האדמה לרצפה, המאפיין "רצפה צפה" - עמ' 202).

108. עוד מצאתי לסמוך ידי על מסקנת המומחה, כי מוקד הבעירה הוא מחסן הגז ולא המסגרייה. תיאור הבעירה כנעה חליפות ממחסן הגזים לכיוון המסגרייה אינו תרחיש מיסטי כהגדרת ההגנה בסכומיה, אלא מאפיין בעירת גז נקי. הדברים נלמדים הן מתיאורי העד מדר את צורת הבעירה, והן מהסברי המומחה והעד צעידי בעדותם (עמ' 51, ש' 24-25).

109. הדברים נכונים גם ביחס לגובה הבעירה ולסמיכותה לרצפת המסגרייה. מדר הריח את ריח הגז החריף בהתכופפו לכיוון שולחן העבודה לצורך התחלת פעולת הריתוך ושניות ספורות טרם פריצת הדליקה. מכאן, שריח הגז היה חזק יותר בגבהים נמוכים יותר, דבר המעיד על נוכחות גז שוקע במקום ומתאים לתכונות גז לבישול. לכך אוסיף תאורו את הבערה סביב רגליו, ולא באזור גבוה יותר. זהו המקום לציין שאינני מקבלת טענת עד ההגנה, מר רוזנגרטן בחוות דעתו (נ/3) ובעדותו (עמ' 200), כי לא תתכן דליקה הנובעת משילוב בין פעולת ריתוך לגז בישול הכבד מן האוויר בגובה שולחן העבודה (72 ס"מ לטענתו). גם אם נקבל טענתו שאכן זהו גובה שולחן העבודה הרי ברי שאין מדובר בשולחן גבוה וכל שכן שלא ניתן להגיע למסקנה בלעדית שגובה זה מאפשר רק חיבור עם גז הקל מן האוויר. כזכור מדובר בגז המתנדף בקלות ונע כל העת בתנועת זרימה.

110. עוד אינני מקבלת את טענת ההגנה בסיכומיה, לפיה שגה המומחה בכך שלא בדק כיווני חקירה נוספים. המומחה הגיע למקום בזמן אמת, התוודע לגרסת המסגר ונאשם 1 ומצא בשטח ראיות התומכות בגרסתם. גרסת ההגנה, לפיה השריפה נוצרה מנוכחות אדי צבע במסגרייה לא עלתה בזמן החקירה אלא במועד מאוחר יותר, והמומחה שולל היתכנותה על בסיס ממצאי חקירתו. יתרה מכך, העד מדר נשאל מספר פעמים במהלך השחזור היכן ביצע העובד הזר את עבודת הצביעה וכיצד, והתשובה שהתקבלה: מחוץ למתחם ובאמצעות מברשת, שוללת מלכתחילה גרסת ההגנה. (שחזור, דיסק 4, דקה 2:22; דיסק 5, לשאלת חבר צוות החקירה, רשף אלי פילו, דקה 4:47).

111. למעלה מהצורך אציין, כי אמנם קביעת המומחה הייתה "בסבירות גבוהה", ואולם, כאשר עסקינן בעד

מומחה, אשר מחמת הזהירות שבמדע מציג את מסקנתו כ"סבירות גבוהה" די בכך כדי לקבלה כבסיס לקביעת ממצאים לחובת נאשם בפלילים (ראו ספרו של המלומד קדמי, "**על הראיות**", חלק שני, מהדורת תש"ע-2009, עמ' 767).).

בחינת טענות ההגנה

112. ההגנה העלתה תרחיש חלופי לפרוץ השריפה. בהתאם לגרסתה, הצבע שעבד עם המסגר ביצע חלק מעבודות הצביעה בתוך המסגרייה, והשילוב בין אדי הצבע שהתפשטו בה לעבודות הריתוך, גרם לפרוץ הדליקה.

113. מן הפן העובדתי, מבוססת גרסת ההגנה, בלעדית, על דברים שמסר נאשם 2, לראשונה, בעדותו בבית המשפט (עמ' 168-172). לפיהם, בזמן שיצא המסגר מדר להפסקת צהריים, נכנס הצבע, עובד זר ממוצא ארתריאי, לתוך המסגרייה להמשיך בעבודת הצביעה והמסגרייה התמלאה באדי צבע. בהמשך נטען כי עם שובו של המסגר לרתך, נוצרה הדליקה.

114. הנאשם מודה בחקירתו הנגדית כי למעשה לא ראה את הצבע נכנס למסגרייה אלא הבין זאת מדברי מדר המסגר: "**הוא צבע בחוץ.. עכשיו, לפי מה שהבנתי מאלי מדר, הוא, אלי עמד, הלך לאכול, אז מה הוא עשה? נכנס פנימה וצבע איפה שאלי מדר עובד. למה? הוא אומר שהיה לו קר, היה רוח, אין לי מושג מה הסיפור שלו היה...ברגע שאלי חזר מהאכול, התחיל לרתך, משמה התחילה הבעיה, כלל החלל התמלא צבע שהוא עבד..**" (פרו', עמ' 166, ש' 17-21).

הנאשם ממשיך ומספר:

"החומר הזה (הכוונה לטינר מ.ג.) הוא חומר דליק מאד, לא פחות מגז.. עכשיו ברגע שהוא צובע ..הוא יורד בשכבה ראשונה, בערך 40 ס"מ מהרצפה.. ברגע שאלי בא לרתך, זה הגיוני שזה נדלק, המקום נדלק.. מה קרה עוד? האש רצה לפיסטולט של הצבעי. עכשיו, הוא מהפחד, עזב את הפיסטולט, הצבע נשפך לו על הטינרים, על הארונות, ואז האש, רץ על הטינרים. עכשיו משם התחילה הבעיה, אם הם היו מכבים, מה הם עשו? עזבו את הכל וברחו" (עמ' 173, ש' 5-12).

זהו המקום לציין, שמדר, מקור הסיפור לכאורה, לא נשאל על כך דבר במהלך חקירתו ע"י ב"כ הנאשמים. למעשה, למעט טענת הנאשם 2 ששמע ממדר דברים, שאגב סותרים סתירה חזיתית את גרסתו העיקבית של המסגר, לא הצליחה ההגנה להציג כל תימוכין לגרסת נאשם 2.

115. ההגנה שולחת, בסיכומיה, אצבע מאשימה כלפי התביעה. לטענתה, המפתח לביסוס גרסת ההגנה נמצא אצל הצבע האריתראי. לשיטתה, המאשימה חדלה באי הבאת הצבע לעדות ומשמדובר במעשה

מכוון מטעמה אמור הוא לפעול לחובתה ולזכות הנאשמים. לו היה מתייצב הצבע לעדות, סבורה ההגנה, שהיה מאשש דברי נאשם 2 ומחזק גרסתו.

116. התקשיתי להבין טענה זו של ההגנה, הן מן הפן הראייתי והן מן הפן הפרוצדורלי. עד זה לא נכלל ברשימת עדי התביעה וכמובן שלא העיד לפני בית המשפט. למעשה, למעט טענת ההגנה בסיכומיה (סע' 16 לסיכומי ההגנה) שהעד נחקר לא הובאה לפני כל אסמכתא לכך, ולא התבקשה הגשת העדות ולו לצורך הוכחת קיומה. בנסיבות אלו, עולה קושי לבחון התנהלות התביעה בעניינו. האם היה מקום להוסיפו בין עדי התביעה נוכח הדברים שמסר בהודעתו? האם העד נמצא בארץ או לא? (מדובר בעובד זר ללא אישור עבודה)- שאלות אלו לא ניתן כלל לבחון משלא הוצג ע"י ההגנה בסיס עובדתי לבחינת טענותיה. ללא מסד זה, כל שנותר הוא לומר שלתביעה הפררוגטיבה לבחור את רשימת עדיה.

117. יתר על כן, לאורך כל ההליך המשפטי, לא התבקשה כל בקשה ע"י ההגנה בעניינו של עד זה, מקטנה (לדוגמא נסיון איתורו) ועד גדולה (הגשת אמרתו). גרסת הנאשם 2 הינה גרסה כבושה שלא בא זכרה בשלבים ראשונים ואף מתקדמים של חקירת התיק, במצב דברים זה אין לצפות מרשויות החקירה שיפעלו לבדיקת תרחיש תלוש מציאות שלא עלה ולא מתיישב עם ממצאי התיק.

118. הנאשם 2 נשאל בחקירתו הנגדית מדוע מסר לראשונה הסבר זה לפרוץ השריפה בעדותו, ומשיב שזו הפעם הראשונה שנשאל על כך (עמ' 167, ש' 3). עיון בחקירותיו השונות של הנאשם מעלה תמונה שונה לגמרי. הנאשם נשאל גם נשאל, מספר רב של פעמים, באשר לסיבות לדעתו לפרוץ השריפה, ואף השיב, כשבכל פעם מצא הסבר אחר ואף לא היסס רגע לפני שגלגל את האשמה לפתחם של אחרים, חלקם עובדי המסורים. כך, לצורך ההמחשה, בת/39 עמ' 4- מעלה אפשרות של קצר חשמלי (ש' 92) ובהמשך אף מוסיף "אולי זרקו לי רימון" ש' 94. עוד מעלה שמות של עובדים שאפשר שעמדו מאחורי הדליקה, וביניהם, גם המסגר מדר שכעס שלא קיבל תוספת של 500 ₪ לשכרו (ש' 115).

119. עד כאן במישור הפרוצדורלי. במישור הראייתי סובלת גרסת ההגנה מבעיות חמורות יותר. כך למשל ממקם נאשם 2 את הצבע במסגרייה, בזמן הפסקת הצהריים של המסגר מדר, מבצע עבודת הצביעה באמצעות ספריי. גרסה זו נסתרת ע"י העד מדר בחקירותיו, בשחזור ובעדותו (עמ' 21, ש' 6 ו- ש' 24, עמ' 23 ש', ש' 24-26) החוזר ומבהיר שהצבע עבד סמוך לדלת היציאה האחורית מחוץ למתחם (ראה שרטוט ת/1 לפיד המילה "פה"). עוד מבהיר שביצע עבודת הצביעה באמצעות מברשת (עמ' 23 ש' 18). (אף בסיכומי ההגנה, מתוארת גרסה זו כהשערה בלבד, סעיף 52 לסיכומי ההגנה).

120. חיזוק של ממש לדברי מדר, נמצא גם בעדות עובד המקום, מר שרייבר (עמ' 15), שנכח במתחם ביום השריפה ועבד במשרד הקבלה הגובל במסגרייה (ראה שרטוט ת/41 ועדותו פרו', עמ' 74, ש' 18). העד הבהיר בחקירתו הראשית, שהצבע עבד בריחוק מהמסגרייה, בסמוך לחומת המתחם (ת/41), וכי השתמש בצבע ומברשת (שם), כשב"כ הנאשמים נמנע מלשאול אותו שאלות בסוגיות אלו וטעמיו עמו. עוד יצוין, שגם נאשם 2 מאשר בעדותו בבית המשפט שהעבודות הצבע בוצעו, גם ביום השריפה, בשעות

הבוקר, מחוץ למסגרייה בחצר השייכת למתחם בסמוך ליציאת חירום בחלק האחורי של המבנה (עמ' 180). דברים דומים מוסר המומחה גווילי (עמ' 48), לפיו הבחין במיקום הצביעה ובסורגים שהיו מיועדים לצביעה מחוץ למתחם.

121. עוד מנסה נאשם 2 להסביר, ללא הצלחה יתרה, בעדותו, כיצד יתכן שהצבע, במהלך הפסקת הצהריים הקצרה, הכניס לבדו למסגרייה את ספסלי המתכת המיועדים לצביעה, כל אחד, לדבריו, 1.70 מ' אורכו והוציאם עם הגעת המסגר. "זה לא כבד, זה לא משהו כבד, זה מסגרות" - משיב לשאלתה הנוקבת של ב"כ המאשימה - "יש לו טיפת נפח, אבל אין לו משקל" (עמ' 171, ש' 7-8). כשמקשה עליו ב"כ המאשימה ושואלת מדוע יכניס ויוציא הצבע ספסלים כבדים לזמן כה קצר, משיב: " הוא אומר שהיה לו קר, היה רוח, אין לי מושג מה הסיפור שלו". הנאשם 2 אף לא משנה ממנהגו ושב מגלגל על עובדיו, בעניין זה - המסגר והצבע - את האחריות להתפשטות השריפה " ומה הם עשו?" - הוא שואל ועונה - " עזבו הכל וברחו" (עמ' 173, ש' 5-, 12, סיכומי ההגנה, סעיף 53).

122. עיננו הרואות, כי אין בגרסת ההגנה יותר מאשר עדות שמיעה כשהמשמיע לכאורה לא נשאל עליה דבר. תזת ההגנה דמיונית ותלושה, אינה עולה בקנה אחד עם עדויות עדי התביעה ואף סותרת את הממצאים בשטח. לפיכך, מצאתי לדחותה על הסף.

123. כשאלו הם פני הדברים, ניתן כבר עתה לקבוע שחוות דעת הנגדית שהוגשה מטעם ההגנה נשענת על לא יותר מקנה רצוף.

חוות דעת ההגנה

124. חוות הדעת ההגנה (נ/3) הוכנה ע"י מר אבנר רוזנגרטן, והתמקדה, בעיקר, בניתוח מוקד השריפה, כשבניגוד לתזת התביעה, סבור, כי תחילת ההתלקחות ארעה במסגרייה בשל שילוב נפיץ בין עבודות ריתוך ונוכחות אדי צבע וחומר מדלל מסוג טינר.

125. בחוות דעתו חלוק מר רוזנגרטן על ממצאי חוות הדעת מומחה התביעה, מר גווילי, ומסקנותיה, הן במישור העובדתי והן במישור המקצועי. כך סבור, לדוגמא, שמתקן הגז ממוקם במרוחק מהמסגרייה ושולל אפשרות דליפת גז לבישול באזור המסגרייה. (וזאת להבדיל מעדותו, אליה אתייחס בהמשך). כמו-כן, סבור שמסקנות מומחה התביעה שגויות, בין היתר, בשל משקל היתר שניתן לעדות המסגר מדר ואי התאמה בין אופי הדליקה למאפייני דליקת גז.

126. המאשימה תוקפת את חוות דעת ההגנה במספר חזיתות: הראשונה, חולקת על עצם מומחיותו של עד ההגנה בתחום חקירת שריפות ועל תקפותה המקצועית של חוות דעתו. השנייה, סבורה שהתשתית העובדתית שבבסיס חוות דעת לכל הפחות חלקית, ובעיקר תלושה ואינה תואמת את חומר הראיות

ועדויות העדים. והשלישית, כפועל יוצא מכך, מסקנותיה השגויות.

127. מר רוזנגרטן העיד על עצמו בחוות דעתו ובעדותו, כחוקר זירות עבירה מיומן ובעל ניסיון, כשמדובר בזירות משתנות ובעיקר בתחומי נשק, סמים, תאונות דרכים וכיו"ב (עמ' 191). לאמיתו של דבר, העד אישר שחקירת שריפות אינה תחום מומחיותו, אמנם חקר כמה במרוצת השנים, אך לא עסק בדליקות גז או חומרים מסוכנים. עוד הוסיף שלא עבר הכשרות בתחום רחב זה (עמ' 192) אך סבור שאין בכל אלו כדי ללמד על העדר מומחיות מתאימה לחקירת המקרה דנא. לשיטתו, המחלוקת בתיק מצומצמת לשאלת מיקום מוקד השריפה ולכך, יוכלו כישוריו וניסיונו, ליתן מענה מספק.

128. עיון בחוות דעתו וקריאת עדותו, מלמדים על פניהם, שאכן העד עשה כל שיכל על מנת להתחמק מעיסוק בנושא הגז שבו ככל הנראה אינו מבין. העד התעקש להתמקד רק בזירת המסגרייה, ולא נתן ביטוי בחוות דעתו לנתונים הקשורים לנוכחות גז במתחם. כך-מבלי קשר לשאלה היכן מוקמה חוות הגז ביחס למסגרייה- לא נמצא התייחסות להודאת נאשם 1 שמילא גז באמצעות המתקן בסמוך למועד השריפה (העד אף מאשר שלא נחשף לחקירות הנאשמים, עמ' 108); כך מניח העד, כהנחת מוצא, קיומם של מכלי צבע ומדלל פתוחים ולא אטומים, אך נמנע מלהניח הנחה דומה ביחס למיכלי הגז. זאת ועוד, התרשמתי שאכן העד חסר ידע בסיסי בתחום הגז, גם מתשובתו לשאלת ב"כ התביעה ביחס להימצאותו של גז מסוג מקרפטן בבלוני הגז (נתון שאינו במחלוקת). העיד על כך מר צעדי, האחראי הארצי על נושא בטיחות הגז, אלא שהעד אישר שאינו יודע ואינו בטוח בכך (עמ' 217).

129. אין בדעתי להטיל ספק באמינותו המקצועית של מר רוזנגרטן, אשר עוסק שנים רבות בחקירת זירות עבירה שונות, אך נראה שבעניין שבפנינו לא ניתן להגיע למסקנות מקצועיות ברמה הנדרשת במשפט פלילי, ללא הבנת עומק בכלל התחומים הנוגעים לו, ובעיקר בתחום הגז. עם זאת, אלך כברת דרך לקראת ההגנה ואבחן, תמציתית, ממצאי חוות הדעת ומסקנותיה לגופן.

130. כפי שכבר נאמר, עוד טרם בדיקת המסקנות המקצועיות של עד ההגנה, סובלת גרסת ההגנה- הנשענת, כאמור, על דברי נאשם 2 בעדותו- מחולשות ופירוכות משמעותיות והעדר התאמה לממצאי הזירה. פגמים אלו, מקבלים ביטויים גם במסגרת חוות הדעת. נקודת המוצא של מר רוזנגרטן, כי ההתלקחות הראשונית ארעה, עם תחילת עבודת הריתוך במסגרייה, נכונה ואינה שנויה במחלוקת אלא שטענתו שנוצרה מחומרים דליקים ונדיפים המצויים במסגרייה, ואינם גז לבישול, נשענת על בליל של נתונים עובדתיים לא מוכחים, השערות וספקולציות.

131. כך אציין מספר דוגמאות, מבין רבות: מיקום הצביעה- תחילה מציין שעבודות הצבע בוצעו בתוך המסגרייה בהתאם לגרסת נאשם 2, בהמשך משתנה עדותו והעד מאשר שאינו יודע היכן עבד הצבע ואף מניח שעבד בחוץ (עמ' 204); העד מניח הימצאותם של חומרים מתלקחים ומסוכנים בתוך המסגרייה, בניגוד לעדות המסגר, וכשמעומת עם כך, מסביר: "**אינני חי מפינו. אם לא היו שם חומרים דליקים, לא הייתה שם שריפה**" (עמ' 106 לפרוטוקול המודפס); העד מרחיק לכת עוד יותר ולצורך

הוכחת התפשטות אדי צבע במקום, מניח קיומם של מכלי צבע וחומרים מדללים פתוחים, אך אינו יכול להסביר על מה מסתמך (עמ' 205); העד מניח שהמסגר ריתך בזמן צביעה במקום (עמ' 205), וכשמתבקש לבסס דבריו, משיב כי "אולי ואני לא יודע".

132. זאת ועוד, העד, על אף שנטען שנחשף לחומר הראיות בתיק, בדגש על תיעוד השחזור, עומד על כך, לצורך הוכחת האמור בחוות דעתו, שהמסגר לא הבחין בבערה בצבע כחול מסביב לרגליו. לטענתו, העד מסר את הפרטים בשלב מאוחר יותר של החקירה ומאחר ש"זאת עדות מאוחרת המח איבד פרטים, אולי דיברו איתו כבר על הגז" (עמ' 212). גם כאשר ב"כ התביעה מעמידה אותו על טעותו ומפנה אותו לדברי העד במהלך השחזור, לא משנה מטעמו. התעקשות זו על פרטים שגויים לצורך הצדקת טענותיו בחוות הדעת, ספק אם מלמדת על התנהלות מקצועית ראויה. בפועל, התביעה עוד הלכה לקראת העד כברת דרך בהציגה לו דברי המסגר בשחזור שהתבצע למחרת הארוע, כשלמעשה, העד משיב כבר בחקירתו (הפתוחה) הראשונה (ת/3), בתשובה לשאלת החוקר באשר לצבע האש על הרצפה, את הדברים הבאים: "אש כחולה כזאת, פתאום מסביבי על הרצפה אש".

133. הדברים דומים ניתן לומר גם ביחס לטענתו שמומחה התביעה העניק פרשנות שגויה לדברי העדים, כך, לשם הדוגמא, נטען בסעיף 15 לחוות הדעת שהסתמכות מומחה התביעה בסעיף 2 לחוות דעתו, על הסבר המסגר מדר שעף לאחר ההתלקחות, כמעיד על עוצמת הבעירה וגלי הדף מוטעית, לגרסתו "המונח "עף משם" בא לתאר יציאה מהירה ובהולה, ורשף גווילי שגה בפירושו" (נ/3, עמ' 9). שוב, מוכיח עד ההגנה בדבריו, שלא התעמק כנדרש בחומר הראיות הרלוונטי, טרם הסיק מסקנותיו. גרסת העד כפי שעולה מחקירתו ת/4 לפיה "ראיתי כי הרצפה מבטון נדלקת... ואז אני הרגשתי שאני עף החוצה" (ת/4, עמ' 2, ש' 33) מדברת בעד עצמה. דבריו של העד פורשו כהווייתם ע"י מומחה התביעה, ולא ניתן לעוותם.

134. די בשלל דוגמאות אלו כדי ללמדנו שחוות הדעת לוקה בטיבה של התשתית העובדתית עליה נשענת. השמטת הבסיס מתחת לקיומן של עובדות התשתית מביאה בהכרח להשמטת הבסיס מתחת למסקנותיה או למצער להפחתה ניכרת במשקלה. לכך אוסיף, שהתרשמתי שהעד לא חסך כל מאמץ בניסיון להתאים את ממצאי הזירה למסקנותיו, ניסיון שהינו לכל הפחות מאולץ ומגמתי. הדברים באים לידי ביטוי, במלוא עוצמתם, בנסיונו לנתק בין מאפייניו של דליקת גז מהממצאים בשטח: העד עומד על כך שמדובר בהתלקחות שנבעה משילוב של ניצוצות ריתוך (מקור האנרגיה) והמצאות אדי צבע ומדללים באוויר המסגרייה. תחילה העד יוצא כנגד עדות המסגר שהבחין בלהבה כחולה או כחולה-צהובה ומסקנות מומחה התביעה בעניין זה. בהמשך מאשר שצבע מדלל מסוג טינר נשרף בטמפרטורה נמוכה יותר ובצבעי צהוב-אדום (עמ' 207). כשעומדת ב"כ התביעה על כך שהמסגר הבחין בצבע כחול, משנה עדותו ומסביר שיכול שהאש הכחולה היא תוצאה של שריפת החומר המדלל (עמ' 214). ובעניין אחר- העד מאשר ששריפה הנגרמת מצבע או חומר מדלל היא מקומית, וכדי להסביר התפשטותה, מעלה מעין השערה שעברה מאזור שולחן הריתוך לוילון (שלא הוכח כי היה קיים במקום) ומשם למקומות אחרים. (עמ' 222-223).

135. סוגיה נוספת שאליה התייחסתי בתחילת החלטתי, נוגעת למיקום מחסן הגז ביחס למסגרייה. אבן הראשה של חוות דעת ההגנה נשענת על מרחק גדול יחסית, של לפחות 10 מ' בין השניים. אפנה בעניין זה לקביעתי לפיה מוקמו בסמיכות, כשבניהם משרד קטן מידות בלבד (ראו בהרחבה לסע' 24-25). לא מצאתי בטיעוני העד ובהסתמכותו על סרטוני הווידאו לבדיקת מרחקים ולוח זמנים (ראה גם נ/א3'), כדי לשנות ממסקנתי. אזכיר שמומחה התביעה בחן עניין זה, לאחר שהוזעק למקום בעיצומה של השריפה, להבדיל מעד ההגנה, שערך ביקור במקום, מספר שנים, לאחר מכן.

136. ולבסוף, ללמדנו שגם העד שהביאה ההגנה כמומחה מטעמה, מצא, במקומות שונים בעדותו, לחזור בו ממסקנתו החד משמעית באשר לגורם לפרוץ השריפה והסכים עם ב"כ התביעה שיכול שנגרמה מדליפת גז לבישול במקום. כך מודה בכנות בעמ' 201 לעדותו ש"יכול להיות שזה גז בישול אבל אף אחד לא יכול לדעת את זה באופן אמיתי", בהמשך אישר שיכול שהשריפה פרצה כתוצאה משילוב בין אדי צבע לגז בישול (עמ' 202) ועוד.

137. עוד מעניין להיווכח כי קיים שוני מהותי בין גרסת נאשם 2 (הצבע צבע בתוך המסגרייה והתיז צבע), לבין גרסת המומחה, שמניח שעבד דווקא בחוץ. ב"כ הנאשמים ער לסתירת הגרסאות בנקודה זו, ומציע תזה חלופית משלו, (סעיף 50 לסיכומי ההגנה), לפיה הצבע צבע מחוץ למסגרייה (שוב, בניגוד לגרסת מרשו) ובתוך המסגרייה התנדפו אדים מהמדלל (שוב, אין לכך כל ביסוס עובדתי).

138. **סיכומם של דברים, מצאתי לאמץ את תזת התביעה וקביעות מומחה התביעה, רשף גווילי, באשר לגורמים לפרוץ השריפה, לפיהם גז לבישול דלף ממיכל גז לעבר המסגרייה שהייתה ממוקמת בסמוך, ככל הנראה לאחר שנאשם 1 השתמש בו לצורך מילוי גז;**

הגז, שהינו גז כבד מן האוויר, שקע והתפשט על רצפת המסגרייה ואף בחלל האוויר בין הרצפה הצפה לאדמה;

בהמשך, משהחל המסגר לרתך במקום, יזמה הדלקת נקודת הריתוך, הדלקה של הגז שהצטבר על רצפת המסגרייה, וגרם להתלקחות.

הבעירה, שהתאפיינה בלהבה נקיה בצבעי כחול-צהוב, התפשטה, במהירות, סביב רגליו של המסגר שעמד בסמוך, ומשם, נעה חזרה לכיוון מחסן הגז. בשלב זה החלו פיצוצים עוצמתיים באזור סככת הגז שהכילה מכלי גז מלאים רבים, האש התפשטה לאזור המתחם וסביבתו, ונגרם נזק רב, חלקו מהתפוצצות מכלי הגז והתפרקות חלקיהם באזור.

139. אני דוחה בשתי ידיי, את גרסת ההגנה המבוססת על עדותו הכבושה של נאשם 2 וחוות דעת עד ההגנה, אבנר רוזנגרטן. מדובר בגרסה בלתי הגיונית, מנותקת מהתשתית הראייתית ומרובה השערות

וסברות שאין מקומן בבחינת סוגיות שבמשפט הפלילי. בהקשר זה יוער, כי מידת ההוכחה במשפט הפלילי הינה מעבר לספק סביר ולא מעבר לכל ספק. התביעה אינה נדרשת להפריך כל ספק ובוודאי לא כזה שבסיסו בהרהורי לב או בתאוריה שללא הוכחה, כטענות ההגנה. (ע"פ 5302/03 **מדינת ישראל נ' יצחק**, (12.8.04).

חקירות הנאשמים ועדותו של נאשם 2 בבית המשפט

140. מנאשם 1 נגבו שלוש הודעות (**ת/16** -חקירה מיום 1.4.12 שעה 17:03 ע"י החוקר ליאור ברהנו חנוך; **ת/13** -מיום 1.4.12 שעה 22:32 ע"י החוקר טוביה פלר ו-**ת/35** -מיום 4.4.12 שעה 15:13 ע"י החוקר יוסי קטש). בחקירתו, בדגש על הודאתו בת/35, אישר כי בנה מתקן מאולתר למילוי גז, 12 שנה עובר לארוע (עמ' 2, ש' 14 ואילך) וכי עסק במילוי גז כבדרך שגרה. עוד הודה שביום הארוע, מילא מיכל גז בשעות הבוקר, וכי עשה זאת בתדירות יומיומית של 2-3 מכלים. הנאשם אף אישר שהמתקן מקובע בחלק הצפוני של המתחם קרוב לחומה הגובלת בבניין חברת HP. (ש' 93). בהמשך חקירתו מודה שעסק במילוי גז ללא תנאי בטיחות מתאימים.

141. הנאשם נמנע מלהעיד בבית המשפט והחלטתו זו נומקה ע"י בא כוחו, משני טעמים: גילו המבוגר וחשש מפני הפללת בנו, הנאשם 2. (ראו סיכומי ההגנה, סעיף 63).

142. כאמור בסעיף 160 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב] התשמ"ב-1982 (להלן: "חסד"פ") הנאשם רשאי להעיד ורשאי להימנע מלהעיד- הכל לפי בחירתו. סעיף 162(א) רישא לחסד"פ קובע, כי **"הימנעות הנאשם מלהעיד עשויה לשמש חיזוק למשקל הראיות של התביעה וכן סיוע לראיות התביעה במקום שדרוש להן סיוע"**.

143. ברציונל סעיף 162 לחסד"פ, משמעות שתיקת נאשם במשפטו, והשפעתה על המשקל הראייתי, דן בית המשפט העליון בע"פ 2132/04 **סלים קייס נ' מדינת ישראל**, מפי כב' הש' פרוקצ'יה, ולפיו הוראה זו מעניקה משקל ראייתי מוגדר לשתיקת נאשם במשפטו, כשהטעם לכך מעוגן בהנחה שנאשם חף מפשע או לחילופין נאשם שמבקש לפרוש גרסתו בנקודות מחלוקת מסוימות לא יימנע מלהעיד: **"אדם חף מפשע לא רק שמוכן להעיד, אלא שהוא שש להזדמנות להיכנס לתא העדים ולהפריך את הגרסה המרשיעה, אשר לטענתו היא כוזבת. אם מסרב הוא להעיד, הרי יש בכך כדי לתמוך בעקיפין בעדות המפלילה של עדי התביעה"** (ע"פ 196/85 **זילברברג נ' מדינת ישראל**, פ"ד מ"ד (4) 525, 485; רע"פ 4142/04 **מילשטיין נ' התובע הצבאי הראשי**, פ' 10).

144. עוד נקבע, כי נאשם אשר רוצה להכשיר את אמרת החוץ שלו כראיה במשפט, עליו לאמתה בעדות ולתת לצד השני הזדמנות לחוקרו בחקירה שכנגד. אמרה שלא אושרה ואומתה ע"י הנאשם בבית המשפט, לא תהווה ראיה לטובתו, אלא רק כנגדו. (ע"פ 205/75 **רוני קרנץ נ' מדינת ישראל**, פ"ד (2) 471). **"הימנעותו של נאשם מלהעיד מותירה מסקנת הפללה ללא משקל שכנגד ופועלת**

כנגד טענת זכאותו של נאשם" (הלכת סלים קייס, עמ' 70).

145. משאמרות הנאשם (ת/16 ו-ת/13) הוגשו בהסכמת ההגנה ולא נטען דבר כנגד קבילותן, וזהו מצב הדברים גם ביחס להודאתו ת/35, באתי למסקנה שמדובר בהודאה בעלת משקל גבוה וכך גם מידת מהימנותה. (עוד ראו ת/38 מיום 5.4.12 מאת החוקר יוסי קטש - המתעד שיחה ביניהם שבמהלכה ביקש הנאשם למסור גרסת אמת ועדות גובה ההודעה ת/35(ע/12)).
146. הנאשם מסר מרצונו פרטים הידועים רק לו הן לגבי מועד בניית המתקן המאולתר ומבנה המתקן, והן באשר למילוי גז ביום הארוע. המדובר בהודאה בעלת משקל פנימי גבוה, שנמסרה ללא חולק באופן חופשי ומרצון, ובה מוסר הנאשם גרסה ברורה, קוהרנטית ומפורטת ונוטל אחריות על המיוחס לו.
147. בכל הקשור לאמרות המפלילות שמסר בהודעותיו ביחס לבנו, הנאשם 2, הווה ידוע שמשנמנע הנאשם מלהעיד, יהיו קבילים דברים שמסר בהודאת חוץ, רק בעניינו. על כן, לא ניתן לעשות בהם שימוש כנגד נאשם 2.
148. הגם שהטעמים העומדים מאחורי הימנעות הנאשם 1 מלהעיד שובי לב, לא שוכנעתי שנבצר מהנאשם להעיד מפאת גילו, ולראיה התייצב כמעט לכל הדיונים (ראו בעניין זה ע"פ 548/05 בעניין לוי). באשר לטעם הנוסף- רצונו שלא להפליל, במו פיו, את בנו, הרי חששו מובן וטבעי אך לא ניתן להכשיר התנהלות זו ולפוטרה ללא כלום (ראו- ע"פ 7637/05 בעניין שלמה יוסף וכן ספרו של המלומד קדמי, "סדר הדין בפלילים", חלק שני, כרך א', עמ' 4-1463). על כן, מצאתי לקבל עתירת המאשימה, להעניק משקל מלא לחלקים המפלילים בהודאתו וליתן להימנעותו מלהעיד משמעות ראייתית בעלת משקל כמחזקת ראיות התביעה כנגדו.
149. נאשם 2, נחקר ארבע פעמים (ת/15 - מיום 1.4.12 שעה 17:47 ע"י החוקר ליאור ברהנו חנוך;
- ת/14 - מיום 1.4.15 שעה 21:30 ע"י החוקר טוביה פלר; ת/39 - חקירתו מיום 3.4.12 שעה 09:18 ע"י החוקר יוסי קטש ו- ת/40 - מיום 5.4.12 שעה 09:56 ע"י החוקר קטש). בכל חקירותיו כפר במיוחס לו, ובין היתר, הכחיש קיומו של מתקן מילוי הגז במתחם (ת/39, ש' 17; ש' 35; ש' 191 וב-ת/40 חוזר על הכחשתו ואף לא זוכר אם מחזיק במתחם בבלוני גז גדולים (48 ק"ג)).
150. עוד עולה מעדות החוקר קטש ומזכרים ת/26 ע"י עת/10, ת/39 מסמכים טז'-יט', כי להתרשמות החוקרים, הנאשם 2 ביקש לספר גרסת אמת אך נמלך בדעתו. בין היתר, התברר שברגעים גורליים אלו, התפרצה אחות הנאשם ועודדה אותו שלא יישבר (ת/26; ת/39 מסמך יט'), וכי בעיצומה של גביית אמרתו, ת/39, איים הנאשם להתאבד (ת/39, מסמך טו') ובהמשך התלבט אם לשנות גרסתו אך חזר בו לאחר מחשבה וטען בפני החוקר קטש כי "גם ככה הרוס ואין לו כסף לשלם לנזקים וטען כי כבר אין לו מה להפסיד". יומיים מאוחר יותר, עם גביית הודעתו האחרונה, אף הוסיף, בנוכחות החוקר

קטש, כי "אלוהים יפגע בי וייתן לי מה שמגיע לי ואלוהים יחזיר לי על מה שעשיתי לו". (ת/40, מזכר מז'). מדובר באמרות כנות של אדם מתייסר ואכול אשמה.

151. ב"כ הנאשמים הטיח בחוקר קטש כי הודעות הנאשם נגבו תחת לחץ רב, כשנכחו בחקירה מספר רב של חוקרים (פרו', עמ' 66). גם אם הדבר נכון, הנאשם נותר בהכשתו. אף הלחץ העצום שהיה מצוי בו מובן נוכח התוצאות הטראגיות של השריפה והעדר כיסוי ביטוחי.

152. לגרסאות נאשם זה, בנקודות שונות, התייחסתי בהכרעת דיני מספר פעמים. כך ביחס להכשתו בחקירותיו בכל הקשור לקיומו של מתקן מילוי בעסק לעומת אישורו את הדברים במענה לכתב האישום ובעדותו (פרו', עמ' 126-134); כך בטענותיו, כי הפסיק ההתקשרות עם חברת "אמישרגז" על רקע מחלוקת עסקית (עמ' 117), טענה שהתבררה כשקר גם נוכח הממצאים שנקבעו. הדברים נכונים גם ביחס לטענותיו, כי מילא אחרי הנחיות גורמי כיבוי האש, שנמצאו ללא ביסוס (עמ' 114), ראו סע' 67-71; וסע' 72-75 להחלטה.

153. עדותו של הנאשם בבית המשפט לקתה בהעדר אמינות ומשופעת בסתירות גסות והתחמקויות. הנאשם מעיד על עצמו כבעל העסק ומנהלה הבלעדי (עמ' 128) אך נמנע מלקחת אחריות על כל היבטי הבטיחות והתנהלות המקום. גרסתו הכבושה ביחס לגורמים לפרוץ השריפה וגלגול האחריות לפתחו של המסגר מדר, מעוררים אי נוחות של ממש. הנאשם התייחס בעדותו, גם לחלק מעובדיו בצורה מזלזלת, מתנשאת ויהירה. אזכיר את התייחסותו המעליבה למסגר מדר כחוטא בשתייה לשוכרה, במהלך עבודתו (עמ' 169). את אחת העובדות בהנהלת החשבונות בעסקו מכנה "בכיינית" (עמ' 164), את העד רובין, עובד חברת "אמישרגז" (עת/23) שהגיע לעסקו, לאחר הפסקת העבודה מולם לאיסוף מכלי הגז, מכנה כבעל "זיכרון של ציפור" (עמ' 147), ואפילו באביו, נאשם 1, מטיח עלבונות שמספר שנמצא בעסק "סתם.. כי משעמם לו" (עמ' 147).

המסגרת הנורמטיבית

154. כתב האישום מייחס לנאשמים עבירה של מעשה פזיזות ורשלנות באש, לפי סעיף 338(א)(3) וגרימת שריפה ברשלנות, עבירה לפי סעיף 449 רישא לחוק, לצד עבירות נלוות.

154. סעיף 449 לחוק קובע: "**הגורם ברשלנות לשריפת דבר לו לא או הגורם ברשלנות סכנת שריפה לדבר לא לו, דינו מאסר שלוש שנים**". סעיף זה מדבר בשניים: הרישא- מדברת על מי שגורם ברשלנות לשריפת "דבר לא לו", ואילו הסיפא- מדברת במי שמעמיד ברשלנות "דבר לא לו", בסיכון של שריפה. לעניינו, רלוונטי רישא הסעיף.

155. באשר ליסוד הפיזי, יש לאתר מעשה או מחדל שגרם לפרוץ השריפה. היסוד הנפשי מדבר במפורש בהלך נפש של "רשלנות", לאמור- הלך נפש של העדר צפיית השריפה במקום שאדם סביר היה צופה

זאת וצריך היה לצפות זאת. המבחן הינו מבחן אובייקטיבי של אדם סביר, ואין בשאלה האם הנאשם הקונקרטי צפה אם לאו התלקחות השריפה, כדי להעלות או להוריד.

156. סעיף 338(א)(3) לחוק דן במעשי פזיזות ורשלנות באש, מתוך רשימה של פעולות שביצוען באופן רשלני או נמהר גרם לחבלה או סיכן חיי אדם, וקובע כי "המשתמש באש, בחומרים נפיצים, לקיחים או חומרים רדיו אקטיביים, וזאת ללא נקיטת אמצעי זהירות מתאימים מפני הסכנות בכרוכות בשימוש ובהחזקת חומרים אלו".

157. יסודות הרשלנות, כמפורט בסעיף 21 לחוק הינם: קיומה של חובת זהירות מושגית וקונקרטית; הפרת חובת הזהירות והתרחשות הנזק; קיום הקשר הסיבתי שבין הפרת חובת הזהירות לתוצאה. קיומה של חובת הזהירות המושגית, נבחן על פי מבחן הצפיות, קרי, אם אדם סביר צריך היה לצפות התרחשות הנזק, כשבשלב השני, נבחנת קיומה של חובת זהירות קונקרטית, וקושרת בין המזיק הספציפי וניזוק הספציפי בנסיבות המקרה המסוים. ככל שהסיכון הנובע ממעשה המזיק גבוה יותר, כך גדלה מידת הזהירות הננקטת בביצוע המעשה. בשלב השלישי נבחן הקשר הסיבתי בין הפרת החובה לבין הנזק. הבחינה היא כפולה, הן במישור העובדתי, כאשר נבחנת קיומה של זיקה עובדתית בין הרשלנות שנקבעה לבין התוצאה, ובמישור המשפטי- היינו קיומו של הקשר על פי שיקולי מדיניות משפטית, וזאת על פי מבחן הצפיות והשכל הישר.

158. **לאחר שעיינתי בכלל עדויות העדים והמסמכים בתיק זה, ובחנתי טיעוני הצדדים בסיכומיהם, מצאתי כי הונחה בפניי תשתית עובדתית מוצקה וטובה להרשעת הנאשמים במיוחס להם, ומבוססת על עדויות עדי התביעה ומומחה התביעה, וכן על יסוד הודאת נאשם 1. עוד יכולה הימנעות הנאשם 1 מלהעיד לשמש חיזוק לראיות התביעה.**

159. עוד מצאתי לקבוע שהוכחו לפניי מירב ראשי הרשלנות המיוחסים לכלל הנאשמים, וכי ניתן לייחס לכלל הנאשמים, פרטי הרשלנות המפורטים בכתב האישום:

א. הנאשמים אחסנו מכלי גז ומתקן מילוי גז בסמיכות למסגרייה שבה עסקו בעבודות ריתוך ומסגרות, ולא במקום המרוחק מאש ומחומרים מתלקחים.

ב. הנאשם 1 בנה מתקן פיראטי למילוי גז, כשבהמשך הופעל המתקן ע"י נאשמים 1 ו-2.

ג. הנאשמים עסקו במילוי גז לבלוני גז קטנים (אמגזיות), באמצעות מתקן הגז המאולתר, במשך שנים רבות ובתדירות יומיומית, וזאת ללא היתר, תוך הפרה חמורה של התחייבותם לחברת הגז ומבלי לנקוט באמצעי בטיחות מתאימים.

ד. הנאשמים החזיקו, במועד הארוע, במתחם, כמות גפ"מ העולה על הכמות שאושרה להם.

ה. הנאשמים לא יידעו את הרשויות בכך שעוסקים באחסנה ומילוי גז, ועל כן מלכתחילה פעלו ללא אישור עסק מתאים.

ו. הנאשמים לא פעלו בהתאם להנחיות שירותי הכבאות, לא התקינו בעסקם אמצעי בטיחות המתאימים לאופי העסק ולגודלו, ואף לא העבירו תדריכי בטיחות לעובדיהם כנדרש.

160. אין חולק שקמה בעניינם של הנאשמים חובת זהירות מושגית וקונקרטית כאחד. שוכנעתי שהנאשמים היו מודעים היטב לכך שפועלים באופן בלתי חוקי ולסכנות העצומות הנשקפות מטיב פעילותם האסורה. הנאשמים התרשלו בהבטחת קיומם של אמצעי בטיחות מפני אש במתחם כולו, החל ממיקום מסוכן של המסגרייה לצד מכלי הגז וכלה בהעדר סידורי בטיחות מתאימים. התחייבות נאשם 2 והנאשמים כולם מול ספקית הגז שלא להמשיך לעסוק במילוי גז במקום, חידדה כלפי הנאשמים את חובתם הקונקרטית מכח דין לדאוג להתנהלות בטוחה וזהירה ולנקוט באמצעי בטיחות מפני אש.

161. הנאשמים גילו אדישות מקוממת לסיכונים הכרוכים בעיסוק בגז לבישול. רשלנותם לא התבטאה רק במילוי פיראטי של גז אלא באחסנת מכלי גז בכמות הגדולה מההיתר שקיבלו, בהעדר אמצעי בטיחות מתאימים ובמיקום מחסן הגז לצד המסגרייה. הנאשמים פעלו בכחש ובמרמה מול חברת הגז וגורמי כיבוי האש, בהסתירם את מתקן המילוי הפיראטי והעיסוק במילוי גז. יש לשוב ולהזכיר, שאין מדובר בבית פרטי אלא בעסק גדול שמדי יום ביקרו בו אנשים רבים, לקוחות הנאשמים, כשבמעשיהם מעלו הנאשמים גם באמון הלקוחות הנאמנים.

162. התנהלות רשלנית חמורה זו מאפיינת את דפוסי התנהלותם של הנאשמים בכל הקשור לניהול עסקם. כך, אין להתפלא על כך שבמועד הארוע לא היה עסקם מבוטח. נדמה שהתנהלותם הבלתי זהירה והמזלזלת אינה מאפיינת רק התייחסותם לדרישות גופים מקצועיים מולם עובדים או לבטיחות עובדיהם ולקוחותיהם, אלא שהנאשמים גילו חוסר אחריות משווע גם בכל הקשור לאינטרסים האישיים והכלכליים שלהם.

163. תיאורו של נאשם 2 את עסקו המשלב פעילות גז, חשמל, שימוש בחומרים מסוכנים או בחומרי הדברה כ"לוע של הר געש" (עמ' 181), כשבכל רגע נתון יכול שילוב קטלני בין גז לריתוך או צבע וחומר מסוכן להוביל לאסון, מלמדנו שהנאשמים הכירו היטב בסיכון הרב שנשקף מהתנהלותם ובתוצאה צפויה של שריפה, פועל יוצא של חיבור בין אש לגז אך העדיפו לעצום עיניהם.

164. עוד מצאתי לקבוע, כי הוכח, מעל לכל ספק, קיומו של קשר סיבתי עובדתי בין התנהלותם הרשלנית של הנאשמים כמפורט לעיל, לתוצאה הקשה של שריפת ענק, חורבן המתחם ונזק קשה לסביבתו. התנהלות זאת, בדגש על סמיכות מחסן הגז למסגרייה והעדר אמצעי בטיחות מתאימים, היוותה את הסיבה הפיזית להתפשטות הדליקה, ומנעה יכולת להשתלט עליה. אשר לקשר הסיבתי המשפטי, רכיב זה בא על סיפוקו על פי מבחן הצפיית הסבירה, ובענייננו עולה מהתנהלות הנאשמים, בדגש על נאשם

2, שהיו מודעים היטב לכך שמקיימים כשגרה פעילות אסורה של מילוי גז ומכירתו. הנאשמים, כאמור, הוזהרו במפורש, כשנאשם 2 חתם על התחייבות מול חברת הגז, ועל אף זאת המשיכו בפעילותם המסוכנת תוך התעלמות מופגנת מהסיכונים הכרוכים בה.

165. התרשלותם החמורה של הנאשמים, שלא הסתפקו רק בניהול עסקם ללא רישיון או באי התקנת אמצעי בטיחות מתאימים אלא גם במילוי פיראטי של גז ואחסנת כמות גדולה מן המותר, הכוללת גם בלונים גדולים, חלקם תלויים במהופך, הגבירה את רמת הסיכון, הנזק הצפוי והיקפו. על כן ניתן לקבוע שמעשי הרשלנות של הנאשמים לא רק היו צפויים לפגוע בעסקם, בעובדיהם וקהל לקוחותיהם, אלא היקף הנזק הרב לסביבתם, היה, בנסיבות שהוכחו, תוצאה צפויה ומתבקשת.

יפים לענייננו דברי כב' הש' פרוקצ'יה רע"פ 4348/08 **אפרים מאיר נ' מדינת ישראל** (8.7.10), ארוע טראגי של שריפה במרכול, אשר תבע חיים של ארבעה אנשים ופציעת אחרים:

"רמת הזהירות שהמבקשים נדרשו לה בעניין אמצעי הבטיחות מפני אש היא גבוהה בשים לב לרמת הסיכון הצפויה מהתפשטות אש במבנה לחיי אדם. רמת הסיכון עולה פי כמה בהינתן אופי השימוש במבנה המרכול, המעסיק עובדים, ופתוח לקהל קונים. נסיבות מיוחדות אלו חייבו את המבקשים לסטנדרט זהירות גבוה במיוחד" (שם, סעיף 49).

166. למעשה, ניהלו הנאשמים את עסקם כפצצה מתקתקת, כשבכל רגע נתון, ולו בשל מחדל הנובע משכחה, חוסר תשומת לב או סתם חוסר מזל, עלולה הייתה התרשלותם להמיט אסון קשה ברכוש ובנפש עליהם ועל הסובבים אותם. כפי שכבר נאמר, נוכח התוצאות ההרסניות של שריפת הענק, רק בנס לא נגרמו אבדות בנפש ונזקי רכוש חמורים יותר.

167. גרסת ההגנה והתרחיש החלופי לפרוץ השריפה לא הועילו לנאשמים, אדרבא, גרסת הנאשם 2 בעדותו, עליה התבססה חוות הדעת מטעם ההגנה, לא רק שאינה מנתקת את הקשר הסיבתי בין מעשי הרשלנות של הנאשמים לתוצאה שנגרמה, אלא מציעה התנהלות רשלנית אלטרנטיבית שבכוחה לבסס קיום קשר שכזה.

168. אין פלא שהתביעה עתרה בסיפת סיכומיה להרשעת הנאשמים, בין על בסיס גרסתה ובין על בסיס התזה החלופית שהציגה ההגנה, לפיה, לכאורה, הגורם לשריפה הינו שילוב בין עבודת ריתוך ושימוש בחומרים דליקים ונדיפים במקום. כעולה, חד משמעית מעדות נאשם 2, היה ער לסיכון הרב הטמון בשילוב זה ואף הגדירו כ"**יותר גרוע מרימון כשהוא מתפוצץ**" (עמ' 172). כזכור, סעיף 338(3) לחוק, כולל גם התייחסות לאחסנה ושימוש בחומרים לקיחים ומסוכנים, ללא נקיטת אמצעי בטיחות מתאימים למניעת סכנה אפשרית.

169. לא בכדי התגוננו הנאשמים בסיכומיהם גם מפני תרחיש זה. בצר להם, שינו טעמים ותלו יהבם בהתנהלותו האחראית של העד מדר שהקפיד שלא לרתך בסמוך לצבעים ומדללי צבע. אותו עד שבסיכומיהם מוגדרת עדותו כ"מפוקפקת, בלתי סדורה ובלתי קוהרנטית בעליל". (סעיף 14 לסיכומי ההגנה). מאחר שמצאתי לקבוע אחריות הנאשמים בהתאם לגרסת התביעה, מתייתר הצורך לבחון בקשתה החלופית להרשעת הנאשמים על יסוד גרסתם שלהם.

170. על יסוד קביעותיי (ראו סעיפים 44-45; 58-59; 76) מצאתי לקבוע אשמת הנאשמים, מעל לכל ספק סביר, גם ביחס לעבירות לפי חוק הגז והחוק לרישוי עסקים.

171. **סוף דבר, על יסוד האמור לעיל, אני מרשיעה הנאשמים בעבירות המיוחסות להם:**

- א. **מעשה פזיזות ורשלנות**, עבירה לפי סעיף 338(א)(3) לחוק העונשין, התשל"ז - 1977.
- ב. **גרימת שריפה ברשלנות**, עבירה לפי סעיף 449 רישא, לחוק העונשין.
- ג. **עיסוק בעבודות גז**, עבירה לפי סעיף 25(א) לחוק הגז (בטיחות ורישוי), תשמ"ט - 1989.
- ד. **ניהול עסק טעון רישוי ללא רישיון עסק** - עבירה לפי סעיפים 4 ו-14 לחוק רישוי עסקים, התשכ"ח - 1968.

ניתנה היום, י' אדר תשע"ז, 08 מרץ 2017, במעמד עו"ד לרך, עו"ד לנדשטיין והנאשמים 1 ו-2.